

S'Arenal de Mallorca

S'Arenal de Mallorca
Buletí informatiu del poble
de S'Arenal, del terme de
Llucmajor, el de Marratxí i
la part rural del terme de
Ciutat de Mallorca.
Edita Associació de Veïnats
Son Sunyer
DIRECTOR
Mateu Joan i Florit
IMPRIMEIX
Imprenta Atlante
DEPOSIT LEGAL
PM 473-80
Publicitat i suscripcions
Cami Canteres 132
Telefon 265005

73.100 S'ARENAL

BOLLETI INFORMATIU N.º 60

1 D'OCTUBRE DE 1984

PREU 50 PTES.

De Ca'n Peixet a Cura a Peu

Quatre cents vint-i-nou caminants participaren la matinada del diumenge passat a la pelegrinació de Ca'n Peixet de Sant Jordi a Cura a peu.

A les quatre i mitja tot estava a punt. A

Ca'n Peixet, cafè amb llet i ensaïmades per a tots els participants i a les cinc, partida cap a Son Binissalem, Son Mendivil, Punxuat, camí de Galdent, Son Roig, carretera d'Algaida, Randa

i arribada a Cura.

Dos nins, de 9 i 12 anys foren els primers en arribar, en dues hores i un quart, arribant gent fins a les 10 del matí. La més vella, fou una dona de 74 anys que hi va pujar acompanyada de la seva neta de 4. El rector de Sant Jordi, també va pujar a peu aquest any.

El president del Consell de Mallorca, va fer acte de presència damunt les 10 del matí i estigué una horeta entre els pelegrins. Havia d'anar al final d'etapa del cinturó ciclista a Ciutat.

La banda de música d'Algaida, va sonar durant tot el temps d'arribada dels caminants, donant-los d'aquesta manera la benvinguda.

Al migdia, missa solemne assistint a l'acte religiós unes dues mil persones arribades en cotxe o moto, acabada la missa, dinar, els uns al restaurant del Santuari, els altres a les ombres de les alzines, feren el seu pa en caritat.

Cal remarcar la bona feina de l'organització, que va tenir l'ajuda d'una ambulància de la Creu Roja, i tres cotxes del servei de transmissions de l'ARA, a més del suport del Consell Insular de Mallorca; i altres entitats i cases comercials. L'amo En Pere Peixet, molt content amb el resultat d'aquesta edició d'enguany i preparat per organitzar-la il cinquena de setembre de l'any que ve.

La banda de música d'Algaida va donar la benvinguda als pelegrins.

El superior de la comunitat franciscana a Cura: un castellà que parla molt bé la llengua dels mallorquins.

HOMENATGE A LA CAMINADA "DE CAN PEIXET A CURA A PEU"

Un poble que val per dèu
és Sant Jordi, de gent sana
tota ella enrevoltada
de bona terra de conreu.
Profit de sa feina trèu,
i farà una passetjada,
anant per quarta vegada
de Ca'n Peixet a Cura a Pèu.

Quan l'auba umple d'"hermosura"
ses terres des nostro Plà,
sa gent que a fer feina va
vos veu damunt gran altura.
Ja que en tota la Natura
sou sa Mare de tothom:
Beneït sia el vostre NOM,
SANTA MARIA DE CURA!

Un Santjordier Sant Jordi, 23 de setembre 1984

Unes dues mil persones assistiren a l'acte religiós.

Missa concelebrada pels difunts de la comarca.

El president Albertí hi va fer acte de presència.

L'últim d'en Morán

ANNA CELMA

Amb la tardor aquí mateix, ja s'ha destapat el tema que caldejarà l'estació en el terreny polític. El debat sobre la permanència d'Espanya a l'OTAN s'ha fet aquests dies omnipresent. És al carrer. Ha polaritzat les primàries socialistes i en els darrers dies ha arribat fins al govern. Fins ara no hi havia constància pública que els membres del gabinet González mantinguessin postures enfrontades respecte a l'Aliança Atlàntica. Aquest darrer capítol del que ja promet ser el best-seller de la tardor s'inicià amb unes declaracions del ministre d'Afers Estrangers en un setmanari de difusió estatal. En l'entrevista, Morán advocava per la sortida d'Espanya del comitè militar de l'OTAN «perquè no veig com es pot sostenir que no formem part de l'organització militar estant dintre del comitè».

A Felipe González les confessions de Morán no li van fer gens de gràcia. En cerles propers a la Moncloa s'assegurava que el dijous 13 el president va tenir sobre la taula el decret de cessament del ministre d'Afers Estrangers. Això no obstant, Felipe no el va firmar, perquè la sortida d'en Morán del gabinet hauria provocat la precipitació de la crisi pendent.

L'endemà, tenint com a escenari una roda de premsa, Felipe González, fixant la vista en Fernando Morán, assegut al costat seu, assegurava que el govern no s'havia plantejat la possibilitat d'abandonar el comitè militar de l'OTAN, i afegia que la postura de l'executiu era la de mantenir el *status quo* que es trobà el PSOE quan arribà al poder.

Hores abans, el ministre de Defensa, el català Narcís Serra, allunyava amb un sec «no comment» els periodistes que li demanaven l'opinió sobre les declaracions d'en Morán.

Tota aquesta història s'ha desenrotllat amb el teló de fons de la visita «turística» a Madrid del comitè militar de l'OTAN. Una presència tan incòmoda per l'executiu espanyol que a la recepció a la seu de la Junta de Caps de l'Estat Major no hi assistí cap membre del govern.

L'almirall Ángel Liberal, cap de l'Estat Major de la Defensa, va ser l'encarregat de donar la benvinguda als seus col·legues militars. Per cert, l'almirall aguantà a peu dret i en plena via vint minuts esperant l'arribada dels caps militars de l'OTAN.

En els ambients polítics madrilenys no es dubta que els dies de Fernando Morán en el Palau de Santacruz són comptats. El seu nom ha passat a encapçalar totes les travesses de ministres a cessar en la pròxima crisi, i es recorda la històrica alineació de Morán al sector crític del PSOE al costat de Pablo Castellano i Gómez Llorente. Les seves diferències amb els plantejaments governamentals en matèria de política exterior són cada dia més evidents, com si el cap de la diplomàcia espanyola tractés de deixar ben clares les raons del seu futur cessament. Per exemple, i en contra del que als càrrecs de l'Administració socialista admeten en privat i no desmenteixen en públic, Fernando Morán s'ha forçat a declarar que la nostra adhesió a la CEE no té res a veure amb el compromís de permanència en l'OTAN. Això en la pràctica invalida una possible explicació a la moderna vocació atlantista del govern socialista, basada en contrapartides com l'entrada d'Espanya al Mercat Comú. Morán, qualificat un dia com el millor subsecretari d'Exteriors perquè Felipe González exercia com a «titular del departament», ha perdut ara la confiança del seu «ministre».

L'Himne

L'invent no ha collat, de la qual cosa me n'alegr, sobretot perquè... ja està bé d'invents!

El cas és que com qui no té feines se les cerca o se les inventa, aquest estiu els nostres polítics de la Comunitat de Propietaris, vull dir, Autònoma (de qui?) s'han encalantit una mica el cap amb la decisió d'adoptar o no un himne que acabi de completar la simbologia autonomista. Cal dir que tot això dels «himnes regionals» s'ha pres molt seriosament en segons quines comunitats autònomes. A Astúries ho tingueren molt fàcil i per decret el popular «Asturias, patria querida» passà a ser l'himne de la regió; a Catalunya i Euskadi hi ha hagut problemes a l'hora de decidir quin serà el definitiu himne de la comunitat autònoma respectiva; a Galícia no sé com s'ho han fet en aquest aspecte, i a altres bandes em pens que la qüestió encara està per discutir.

Aquí, a les illes, tot i que varem ser els darrers en tenir autonomia (administrativa) i serem els darrers en tenir competències (és curiós, tenim el continent i encara no tenim els continguts, a cinc anys de l'aprovació de la Constitució espanyola), ja estam preocupats per això de l'himne, quan encara hi ha molt per caminar en sentits molt més importants i trascendents (competències en Educació, per exemple). El cas, emperò, és que hi ha una certa preocupació per això de l'himne que de tant en tant surt a la llum pública. L'himne inventat aquest estiu passat havia de ser «l'himne del consens», però no ho ha estat... ni falta que fa. Passa també que se li exigeixen massa cosses a aquest futur himne: que sigui «consensuat», que sigui popular, que estigui arrelat, que no pugui ser monopolitzat per cap illa, ... massa coses per una comunitat tan petita com la nostra. Per sort no hi ha hagut ningú que exigeixi endemés a aquest futur himne que compleixi les tres regles fonamentals: que no es mogui, que no traspassi i que no es faci de notar. Ja seria massa!

Com que el problema està en la popularitat i en l'arrelament d'aquest futur himne, pens que es podria fer una mena de Festival de la Cançó, emès per televisió en aqueixa horeta que la televisió estatal ens regala diàriament, on hi comptàs el vot popular. Es podrien fer fins i tot dos grupets: cançons tradicionals de «lo nostro poble», i cançons més internacionalistes per allò de fer conèixer les Balears arreu del món (d'això hi vivim!). En el primer grup, el de cançons populars, hi podria haver cançons com:

- Na Catalina de Plaça (La Catalina del Mercado)
- En Joan Petit quan balla (El Juan pequeño cuando baila)
- Volem pa amb oli (Queremos pan con aceite)

Totes elles en versió bilingüe, perquè tothom sap ja a hores d'ara que vivim en un territori bilingüe on hi ha una llengua oficial i una altra que no ho és tant.

En el segon grup, el de música més internacional, hi podria haver cançons com:

- Que viva España (Visca Espanya!)
- Bailemos el Bimbó (Bailemos el Bimbó)
- El Baile de los pajaritos (El ball dels ocellets)

També en versió bilingüe per tal que aquells que sempre cerquen la palleta no tinguin res que dir.

Amb una votació de caràcter popular tendriem arreglat el problema i punt-i-final a la qüestió. Tanmateix em pens que aquesta qüestió acabarà com les altres (la bandera, per exemple): amb un himne per Mallorca, un altre per Menorca i un altre per Eivissa-Formentera, sense comptar el de tota la Comunitat Autònoma, o sigui quatre himnes, quatre banderes, quatre assemblees legislatives, ...

Personalment m'inclinaria per votar l'opció de «lo nostro» i la cançó popularíssima «Na Catalina de Plaça» i gaudir de l'emoció que em produiria cantar allò del «Titiruriruri qua qua qua» en qualsevol acte de caire polític que es celebràs en aquesta terra. Seria massa, tu!

Ramon Turmeda
agost 1984

TELEFONS UTILS A S'ARENAL

A LA PART DE CIUTAT

Ajuntament 227744
Tota casta de desperfectes a la via pública (entre les 13,30 i 15,00,
..... 227643-227644
Bombers 281250-
..... 290017
Residència de l'assegurança social. 289100
Creu roja de Ca'n Pastilla. 264040
Policia Nacional 091
Policia Municipal 092
Policia Municipal de S'Arenal 267654
La Porciuncula 260002
Tele-Taxi. 401414

A LA PART DE LLUCMAJOR

Ajuntament 660050
Oficina de S'Arenal 264071
Bombers 660756
Policia Municipal. 661767
Guardia Civil 264121
Radio Taxi. 263080
Parròquia. 263265
Aigua Potable a Domicili. 261420
Associació de Veïnats. 26500
Grues Sampil. 264192
Servici Municipal d'aigua. 262402
Sogesur 262402

Subscriu-te a S'Arenal de Mallorca

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ.

Nom
Carrer
Població Tel
M'interessa una subscripció:
☐ SEMESTRAL 600 Ptes.

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc Suc.
Compte n.º Titular

☐ Comptat Firma

Ompliu aquesta targa i envieu-la al Camí Canteres, 132, s'Arenal.

LLOGUER DE COTXES

AUTO RACING

CARRER MARIA A. SALVA,
CANTONADA BALEARS
S'ARENAL DE MALLORCA

Mado Pulida

Si sou es "Parado de Valldemossa",
com deis, ¿ Com així, no cobrau des
Paro..?

Bolero Brodat

Des que el "general" ha estat
enterrat i ben tapat,
un bon troç hem recobrat
de la nostra identitat.

Es respira llibertat,
pero al "folklore" encastellat
tot per malla li ha passat
—per variar, quedí aclarat.

A Mallorca s'ha inventat
un ball que molt ha agradat,
i per nom li han posat
"El Parado" ¡quin desbarat!

(O paradó accentuat
com he vist a un disc gravat)
¿Que hem de fer un ciuró corcat
dins un plant de bon cuinat?

Posau-li "s'empardalat"
"en bessot" o "s'aturat"
"bolero antic" o "brodat"
"vell" "garrit" o "estufat"

el nom que més vos agrad
però mallorquí granat
que poguem dir d'ací a un grapat
d'anys: la història hem adreçat.

PERE LLOFRIU

La depressió dels ensenyants

Van malament per la
vida, pobrets. Alacaguts
i fets un munt de cendra
on només de tant en tant
llueix l'última flama. Pe-
rò l'aguanten, la flama, he-
roicament i resignada. Els
admira molt, i em fan una
íntima i commoguda pie-
tat. Alerta, abans de se-
guir, no malpenseu: el te-
ma em toca de ben a prop,
perquè sóc del gremi, com
la meua dona i com una
bona part dels meus amics
i coneguts.

O siga, que estem fo-
tuts. Potser és que ens
haviem cregut massa co-
ses: que teníem una altí-
ssima missió, que de nosal-
tres depenien les genera-
cions futures, que el nostre
entusiasme, les noves peda-
gogies, les reformes, aques-
tes s coses, havien de can-
viar-ho tot. Som, ¡què hi
farem!, un gremi de gent
vocacional i creïdula, plens
d'esperances i de fe. O ho
érem, tot això, més ben
dit.

Perquè ara els veieu
apagats: són tots numera-
ris i amb el sou assegurat,
tenen quaranta anys i ja
n'han passat més de quin-
ze de guerra. Vençuts.
Amb quaranta alumnes per
classe, i sense entendre'ls;
quaranta adolescents ca-
a dia que se'n foten de la
música i de qui la toca,
que a les nou del matí van
escalfant la cadira perquè
no tenen altra cosa a fer
en la vida. Es a dir que a

vint — ¡ai optimista! — de
cada quaranta, no els inte-
ressa, l'art, ni la llengua ni
la química ni la història,
ni això, ni allò, ni res. Ja
pots fer-los números de
circ o tocar-los la faluta
travessera. No res. Vint-i-
cinc per cent de repeti-
dors, cinquanta per cent
de suspesos. Vuitanta per
cent d'absents, pensant en
la moto i en la discoteca:
i ja pots tirar-los pedago-
gia experimental, innova-
cions didàctiques, treball
en equip, pràctiques i nu-
merets d'imaginació. El
que vulgues. Com si senti-
ren ploure. Són allà perquè
els hi envien, ells preferi-
rien ser en qualsevol altre
lloc, però els fan anar a
classe.

El mal és que no té re-
mei: les places s'han d'om-
plir, els adolescents han
de ser aparcats a les aules,
i els professors han de pa-
tir el calvari de treballar
sense substància. Rumiant
què inventaran de nou a
cada curs, per tal de com-
moure els quaranta cossos
 presents. I més d'un vol-
dria ser farmacèutic, tenir
un petit càrrec en alguna
Conselleria, ser empleat de
la Caixa, qualsevol cosa
que pugui fer-se sense fe ni
esperança. Hem fet tard.
I ho lamento si és tan trist.
¡I encara diuen que tenim
massa vacances! ¡Perpè-
tues les havíem de tenir!

JUAN F. MIRA

CURSOS D'HIVERN
IDIOMES:Anglès, alemany, francès, català
espanyol (per estrangers)

- * GRADUAT ESCOLAR per a adults.
- * RECUPERACIONS.
E.G.B., B.U.P., C.O.U. F.P.
- * INFORMÀTICA
- * Contabilitat
- * CATALÀ
- * MECANOGRÀFIA.
- * NAUTICA: Patró de barca a tomor i a vela
Patró de litoral-capità de iot.
- * AULA D'ESTUDI DIRIGIT.
Informació i matrícula.
De dilluns a divendres.
de 16 a 20 hores.
Carrer Ovidi, 1. Tel. 260086
CA'N PASTILLA.

HAMBURGUESERIA XICAGO
Fonoll, 12 Coll d'En Rebassa

MOLÍ CA'N PERE

Carretera Arenal LLuchmayor
Km.14 - tel. 262031
El Arenal - MallorcaESPECIALITAT EN CARN GALLEGA
OBERT TOT L'ANY

MUSIC BAR BRASILIA

Banquets de batetjos, noces, primeres comunions, festes socials...
Cada vespre, música d'orgue a càrrec d'en Ximo.
Avinguda Bartomeu Riutort, entre els Belnearis 1 i 2 de Ca'n Pastilla.
Telefons 260119 - 264563.

No volem marquesos

Era en temps del rei de Mallorca i de Catalunya-Aragó, Alfons el Magnànim.

Don Pere Catlar era un cavaller mallorquí molt ric. Tenia quatre cases a ciutat que ren més luxoses que cap palau. Hi tenia escalfapanxes de marbre, d'aram i de rajoles, i catifes orientals, d'aquelles que s'hi enfonsen els peus en caminar-hi, eren tants els cortinatges de domàs que hi havia dins aquelles cases, que per lluir-los tots tenien dos homes encarregats de canviar-los cada tres mesos, de manera que una vegada eren tots vermells, l'altra verds, l'altra blaus...

I no parlem del servei. Cuineres, cambres, mai naderes, mossos i criats eren tan nombrosos que la gent en referir-se a algú que exigia massa, deien: "Aquest hauria de menester tot el servei de don Pere Catlar".

També eren moltes les propietats i possessions que pertanyien al senyor Pere Catlar, escampades per tota l'illa; així com bous, vaques, ramats d'ovelles, porcs, cavalls, ases i mules. Tot ho tenia en gran quantitat i de la qualitat més bona. Les verdures, les granes i la fruita dels predis del senyor Pere Catlar eren les que tenien més anomenada, i tant ell com tota la seva família —que era molt nombrosa— anaven vestits a l'última moda i quan soriten els diumenges a missa amb les carrosses tan ben guarnides, era tot un espectacle que molta gent corria a admirar.

Tambe aquest home

tan poderós era amo d'una flota amolt nombrosa i les seves naus servien per a transportar mercaderies i animals i la poca gent que aleshores es decidia a emprendre la gran aventura de travessar la mar.

La seva hisenda i la seva persona s'havien ofert al rei d'Aragó i de Mallorca quan aquest guerrejava contra Nàpols, i el sobirà, que era home agraït, volgué recompensar-lo i va nomenar-lo Marquès de Llucmajor.

Com molts altres pobles de l'illa, aleshores Llucmajor estava lliure de feus i només estaven obligats a tenir respecte, obediència i acatament al rei. En assabentar-se del nomenament de don Pere Catlar, s'ho agafaren molt malament perquè ho consideraren una ofensa que els rebaixava.

Va arribar a coneixement del rei que la gent de Llucmajor se sentia vexada i estava indignadíssima amb la seva disposició. Aleshores va manar al governador que fes complir la seva ordre.

De Palma va sortir la comitiva. Hi anava el governador i els seus ajudants, així com els seus secretaris i criat. Però en arribar als afores del poble van veure un grup molt nombrós de gent que estava aturada, precisament, en el camí per on havien de passar.

En arribar-hi es trobaren amb el batle de Llucmajor (Antoni Mut de Cugulux), voltat de tots els habitants del poble i tots feien cara de no estar de gresca. El batle portava la vara a la mà de manera molt vistosa.

Quan va veure que el governador anava a dir-li alguna cosa, va assenyalar la pedra indicadora de començar el terme de Llucmajor i digué amb una veu tan forta que els de darrera de tot ho van sentir com si el tinguessin a dues passes:

—Senyors. Aquí comença o acaba (segons del cantó que es miri) el terme de Llucmajor. Jo, com a batle que sóc per nomenament del rei i per elecció de la gent d'aquest poble, aquest matí he fet fer una crida que ningú no podia passar per aquesta ratlla i que, si ho feia, seria mort per desobediència, ja que aquest és el meu feu, i després del rei, mano jo. I el rei ha consentit a donar els feus només als pobles que tenen autoritats que coneixen bé el que vol el poble. I la gent de Llucmajor no vol marquesos! Ho he dit prou clar?

Els soldats que acompanyaven les autoritats es miraren el seu capità. I a un senyal d'aquest atacaren el poble que (com si fos cosa de bruixeria) anava armat, tot i que de primer moment ningú no ho havia dit.

La lluita va durar poca estona i les males llengües diuen que les autoritats ciutadanes s'ho miraven amagades darrera dels arbres, els que no havien fugit al començament.

Hi hagué alguns morts. També denúncies (els uns dient que complien ordres i els altres dient que defensaven els seus drets). Però el rei, que aquell dia estava de molt bon humor, va esclatar a riure i decidí de donar una altra mena d'honors a don Pere de Catlar i cercà el nom d'un lloc inexistent per fer-lo marquès.

Ma. DOLORS CORTEY

Llucmajor: Cati Aguiló exposa a la Fira

"Seguesc amb el mateix estil i procuro millorar la tècnica"

Fa prop d'un any, entrevistàvem a aquestes mateixes pàgines na Cati Aguiló amb motiu del seu èxit a la Fira de Llucmajor. Ara, aquesta pintora torna a preparar una exposició, la tercera individual, i també els dies de la Fira.

—Mostraré els meus millors treballs d'aquest any, no tots. En total seran unes trenta obres entre marines, flors, paisatges i retrats. Exceptuant aquests darrers, que els faig sempre per encàrrec, els altres són per a vendre.

—Pareix esse. que enguany he canviat el sistema...

—Sí, abans l'ajuntament subvencionava en part tots els pintors que exposaven, l'any passat érem desset, però aquesta vegada es muntarà una exposició col·lectiva a una gran sala. Jo hi presentaré tres quadres, però tendré la meua particular al carrer des Vall, al local de les Germanes dels Sagrats Cors, des del dia 13 a les 18,30, que és la inauguració, fins al dia 15.

—Ja te dediques a la pintura professionalment?

—No del tot, però si continua la demanda que tenc aquests darrers temps, ho hauré de fer. Es pot dir que en tot l'any no he perdut ni un moment. Després de treballar al negoci dels meus pares pint cinc o sis hores diàries, i també els dissabtes i diumenges, el mes de vacances... sempre que tenc un instant buit.

Na Cati parla amb entusiasme de la pintura, dels seus quadres. Li comentam

que quasi no deu tenir temps per a festejar, i que potser això al seu promès no li deu fer cap gràcia. Somriu.

—En Gaspar ho comprèn. De vegades s'asseu a l'estudi i m'observa quan pint. Fins i tot me dona consells i la seva opinió em serveix de molt. Crec que l'he contagiada de la meua passió per la pintura. Molts de pics també m'acompanya quan he de fer algun paisatge. Per aquest caire no hi ha cap problema.

—Per què sempre exposes a Llucmajor?

—Es com una obligació. Som des poble i molta de gent em coneix i s'interessa per la meua feina. Però no tots els quadres els venc aquí, tenc encàrrecs de persones que tan sols no conec, però que tenen referències del que faig i els agrada. De totes maneres, tenc el projecte d'exposar a Ciutat, m'ho estic estudiant.

—Quins preus tenen les teves obres?

—Això depen. Els paisatges, marines i flors, segons el tamany, van de les desset a les seixanta mil

pessetes, i els retrats entre les setanta-cinc a les dues-centes mil, segons que només sigui una cara, mig cos, i el treball que dugui. Ho calcul segons les hores que hi he de dedicar. Aquests preus inclouen les vases corresponents.

—Has canviat el teu estil aquest darrer any?

—No, seguesc amb la pintura realista perquè a mi m'agrada i veig que al públic també, però, això sí, procuro millorar la tècnica i tenc en compte totes les observacions i comentaris que es fan sobre la meua feina per intentar corregir els defectes que hi pugui haver.

La simpatia de la pintora està a la vista, i jo li deman si hauria tengut el mateix èxit si fos un home lleig enlloc d'una allota garrida. S'ho pensa un poc abans de respondre.

—Supòs que hagués estat igual. Això no depèn d'aquesta condició, sinó de la base que tenguís com a pintor. Jo, a Belles Arts quasi només vaig fer dibuix, i els meus coneixements els aplico a la pintura, crec que aquest és el motiu de que agradi.

—No sé si ens queda res més a dir...

—Només vull afegir que desig que tots els que lleixin aquesta entrevista vinguin a veure la meua exposició. Els don les gràcies per anticipat.

—I jo te desig sort, encara que crec que no te farà massa falta.

JOAN CANYELLES

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

COMISSIO D'AGRICULTURA

La Comissió d'Agricultura del Consell Insular de Mallorca admetrà sol·licituds de subvenció fins el proper dia 15 d'octubre referides a:

- Ramaders, per a graners de bestiar oví.
- Per a reparació i millora de molins d'extracció d'aigua, moguts per la força èdlica, per a ús agrícola.
- Centres d'Ensenyança, per a hivernacles i equips meteorològics amb finalitats docents.

Personal de El Bodegon de l'Avinguda Nacional de S'Arenal. Gent simpàtica i que sap la seva professió.

El món ens saluda

És ben clar que, amb el panorama legal que ens enganyava i al qual algunes avantguardes nostres prefereixen acomodar-se, ha de ser molt difícil a Catalunya (i ja no diguem als Països Catalans) obtenir una proclamació internacional sòlida i ben establerta. La nostra identitat es veu obligada a buscar-se racons entre l'acció diplomàtica espanyola, i l'acció diplomàtica espanyola no està disposada a concedir-nos res més que rosegons i gràcies.

Ara, amb tota la ponderació del món i sense deixar-nos abellir per cap triomfalisme ni per cap xovinisme, sempre tenim el recurs de la nostra història i de les coses ben fetes que siguem capaços de realitzar.

Si en David Rosenthal ha traduït a l'americà el nostre "Tirant lo Blanc" i, per comptes de l'edició universitària a la qual anava destinada la traducció, ha estat caçat per una editora comercial d'implantació forta, això ha estat pel fet de comptar en la nostra novel·listica amb una obra excel·lent, com és el "Tirant", i a haver seduït, aquesta obra, un traductor excel·lent com és Rosenthal.

Justament aquests dies s'han produït tres fenòmens musicals internacionals d'un ordre semblant que veig esperançadors.

Per una banda, s'ha publicat un disc del Conjunt de Cors i Ball Alexandrov, de l'exèrcit rus, que inclou una versió impressionant de "Els Segadors" i una versió magnífica de "L'Emigrant". El director,

Borís Alexandrov ha sabut interpretar perfectament l'esperit dels nostres símbols i ha donat al treball del seu gran cor i de la seva orquestra una grandiositat d'aquelles que fan posar la pell de gallina. A "L'Emigrant", a més, hi ha un tenor solista que hauríem de veure algun dia en un primer paper al Liceu.

D'altra banda, l'orquestra de jazz contemporani de Charlie Haden i Carla Bley acaba de publicar un disc d'himnes revolucionaris en el qual inclou dues peces catalanes: "La Santa Espina" i "Els Segadors".

El nostre himne nacional el defineix textualment com l'himne oficial de la República Catalana. En Charli i la Carla, que demostren un optimisme alliberador, compten en el seu conjunt amb músics tan coneguts com Don Cherry al trombó, Sharon Freeman al corn francès, Jack Jeffers a la tuba, el guitarrista Mick Goodrick, el trompetista Michael Mautler, el baterista i percussionista Paul Motian, Jim Pepper als saxos i flauta, Dewey Redman al saxo tenor, Steve Slagle, saxos, clarinet i flauta, Gary Valente al trombó i el mateix Haden al baix i la Bley als teclats. Es tracta d'una peça discogràfica singularíssima, instal·lada en el moviment jazzista d'avantguarda en primera línia als Estats Units i a tot el món. Això vol dir que afecta sobretot una classe de públic intel·lectual obert i protagonista de la

modernitat.

Finalment, hem de tornar a les versions clàssiques perquè la London Symphony Orchestra, dirigida per Robin Stapleton, ha gravat també un disc amb el títol integral de "Cançons de Catalunya", en el qual trobem una síntesi de peces com a homenatge a Joan Manuel Serrat, una varietat de composicions de Raimon, "L'estaca"

d'en Llach, "L'Empordà" del mestre Morera, "El meu avi" de l'Ortega Monasterio, una suite de sardanes tradicionals, "La Balanguera" i el "T'estimo i t'estimaré" d'en Toni Mus i en Parera Fons.

La qualitat i l'astúcia són, ara com ara, les nostres millors ambaixades.

Doctor Scòpius

Contradiccions

No és per ventura contradictori pretendre urbanitzar Es Trenc i continuar l'escalada armamentista? Què fariem Es Trenc urbanitzat si no sabem quan, però d'aquí a poc temps, ens fotran un pet atòmic que no deixarà cap hotel ni un dempeus? És molt millor que els homes de la gran societat gastin els seus milions en coses útils, a saber, atorgar una subvenció a cada infant perquè es compri una joguina —no bèlica—, en lloc de cinc verbenes vint-i-dues totes elles de franc, un bon sou per a qui estigui tot lo dia a la platja, indemnitzacions a tots els qui tirin el vídeo per la finestra, etc. Què hem de fer vuit-cents mil llocs de treball? No seria millor llevar-ne vuit-cents mil i vuit-cents mil més? Personalment posaria a l'atur a tot l'exèrcit, el ministre de la guerra (de la defensa que en diuen) inclòs i hi posaria un ministre de la pau i la lluna que comprometés únicament a mirar l'astre del seu departament dues hores cada vespre i a no fer res més. No constitueix una objecció vàlida dir que

les armes nuclears (les úniques que consideram perquè totes les altres han quedat desfasades, desfasadíssimes) no s'arribaran a utilitzar: si les armes nuclears no s'han de fer explotar millor no fer-ne cap però si sí s'han de fer explotar encara és més convenient no fabricar-ne cap. Haurien d'estar prohibides pels grans organismes oficials de la pau totes les armes que causassin a l'enemic un perjudici superior al cop blau: així els iranians i iraquians es pegarien a cops de puny, bastonades i corretjades que són formes molt sanes i molt humanes de fer la guerra. Enfilant la recta final del present escrit arribem a una conclusió i no es tracta d'elegir entre urbanitzar i fer explotar bombes per a superar la contradicció més amunt indicada, no, no es tracta d'això. La conclusió és: ni urbanitzar ni nuclears ni llocs de treball. Idò que hem de fer? No hi ha coratge de trobar qualche cosa més humana i més entretenguda?

Nicolau Barceló

Floristeria IKEBANA
Avinguda nacional, 19
Tel. 266668
S'ARENAL DE MALLORCA

JOIERIA RELLOTGERIA
RIU CHISUN
Centre
Tel. 269815

ELECTRONICA EL GAUCHO
Reparacions de TV - vídeo - Radio etc;
C/ de Mallorca, 2 tel. 263423 S'Arenal

HOTEL BAHIA DE PALMA

Perruqueria per homes i per dones
Servei de restaurant

SALA DE JOCS — BINGO

AL SERVEI DE S'ARENAL I DE MALLORCA

Beber y Comer
SA FOGANYA

Pollastres rostits per menjar o per endur-se'n
Calitat en HAMBURGUESES, "PINCHOS i ENTREPANS"
Carrer Dos de Maig, cantonada Josep M. Quadrado
A S'Arenal de Mallorca. Tel. 269017-10

Cartoner i paperer

Del llibre "Arts i oficis d'antany" d'En Joan Llabrés Ramis de la Porciúncula

De bones a primeres un pensa que no és possible que la seva fe de naixement no estigui esgarrada. Ens referim al personatge de la nostra entrevista d'avui. La seva vida ha estat molt agitada i anecdòtica. Hi ha per posar-hi cadireta! Té 74 anys molt ben dissimulats. Alegre i dinàmic, amb el somriure sempre a la boca, vessa simpatia i bonat pels quatre costats. Falaguer de cames, corre encara com si fós una daina. Fa dues hores diàries de gimnàstica i no es priva de comparèixer, dos pics a la setmana, a una sala de festes on hi balla com un pern de rifa, donant el brou a molts d'altres que pretenen de cames primes! Fou el primer en matricular-se a les Aules Universitàries per a la Tercera Edat, a la nostra Capital. Nasqué el 29 de setembre de 1905, a Lluçmajor, però viu a Ciutat i li diuen de Ca's Capser. El seu nom complet és Jaume Salvà Rubí. Si no us heu topat mai amb ell, bé val la pena que el passeu a veure. En disfrutau!

Però deixem que sia ell mateix qui ens conti la seva vida com a fabricant de cartó, que ell mateix té redactada en un manuscrit que bondadosament ens ha posat dins les mans.

"Corria l'any 1915, en plena Guerra Mundial, quan tant escassejaven la majoria d'articles. El cartó era un d'ells. A ca nostra n'empràvem en quantitats, puix que teníem una fàbrica de fer capses, ubicada al carrer de Sant Miquel, n.º 3, a Lluçmajor.

"Un horabaixa vaig veure com el meu padri Jaume i el meu pare, que nomia Macià, rallaven molt i espès dins la mateixa fàbrica. Jo, per allò de "no vos feu d'uis menuts, que tot ho veuen" m'hi vaig fixar una bona estona i vaig ensumar que la mar anava molt bruta. I així va esser. Comentaven l'estrenyeta del cartó. I això per a ells era com si sa fàbrica se n'anés a fons. Haurien de tancar la botiga —Hem de veure de quin cap feim estelles!— vaig sentir que deia mon pare, i l'ànima em va caure als peus. Jo sols comptava amb deu anys. El carro es trobava ben encallat...!

"Jo m'hi acost i les vaig dir que jo tenia cartó..., i que el podien emprar. Efectivament, amb l'ajuda d'uns amics, havia capolat i picat troços de paper i de cartó vell i amb un cedàs de cendra farina l'havia colat i n'havia fet peces, les havia eixugat al sol i estaven allà disponibles per a lo que fos...! —Vaja un estornell d'abeurada, que mos ha sortit— digueren ells dos. Des d'aquella jornada jo vaig entrar a formar part del nostre Consell Familiar...!

"Com que la fam és el millor conseller, començarem a cavillar i a cercar solucions: Al Molinar, de Ciutat, existia una fàbrica de cartó i una altra a Esporles, però de res ens podien ajudar, perquè ells també eren CAPSERS i naturalment necessitaven el cartó per a ells. El meu padri, després de sucra una i mil voltes la seva memòria, es recordà que a Ciutat, temps enrera, hi havia una fabriqueta manual de fer fulls de cartó. Tingué foc dins les sabates, agafà el capellat i ja el me teniu cercant el seu propietari.

"Després de rallar llargament, aquell senyor li llogà la fàbrica amb la condició de que ens haviem de cuidar de tot el negoci. Fèrem el boliquet el meu padri, mon pare, un missatge i jo i ens n'anàrem a Ciutat i començarem a fer-hi cartó a mà. Aquesta factoria estava al carrer Prunés, n.º 20. Allà hi fèiem feina del dilluns fins al divendres, en què tornàvem a Lluçmajor.

"Intentarem descriure aquesta fabriqueta: En primer lloc teníem un molí de vent, per treure aigua, amb una alta torre de fusta del nord, que accionava unes moles molt paregudes a les de les tafones, si bé les nostres eren cilíndriques enlloc de còniques. Així molíem i fèiem la pasta de paper, mesclant-li l'aigua convenient, que ens proporcionava el citat molí. Teníem una premsa, com les de fer vi, amb l'espiga de fusta amb uns travessers, que aguantaven un retxat molt fi de "rejilla" de llautó, per on s'escolava l'aigua que duia la pasta. Aquests motllos tenien una rebava d'uns 5 mm. d'alt, que determinava la gruixa que tendria el cartó. També teníem un satinador, que constava de dos corrons, un damunt l'altre. I finalment una cisalla per tallar els fulls de cartó.

"Com la pasta es trobava ja en el seu punt, amb una civera la transportàvem al dipòsit, per a fer-hi els fulls. Hi aficàvem el motlo, que hem dit abans, i hi entrava l'aigua pastosa. El movíem suaument d'una banda a l'altra, perquè la pasta fos cabalenca i estigués ben repartida pertot. El treíem i el deixàvem que s'escolàs tota l'aigua possible. Llavors el cobríem amb un altre motlo igual i el pitjàvem fortament amb les mans, perquè s'expressés tota l'aigua. Al cap d'una bona estona s'alçava el motlo superior i amb tot

el seny possible —era l'acció més delicada— li donàvem una volta ràpida damunt davall, com que girar una truita.

"Els fulls, que sortien, eren apilats i entre un i altre hi intercalàvem trossos de tela de llana —sedals— perquè el-xugassin, mentre que la premsa feia la seva feina, que era imprescindible. Treia la pila de fulls de la premsa, agafàvem els cartons i els secàvem al sol damunt un llit d'herba. En el secar-los haviem de posar tot el seny perquè, si els fulls eren massa secs, es podien trencar, en canvi si eren massa humits, eren fluixos. Lo seu era que estiguessin apilats uns cinc dies. Finalment els fèiem passar entre els dos corrons, i així es tornaven més llisos i un poc més primos. I ja teníem el cartó acabat i llest...

—I de llavors ençà vos trobau fent feina a Ciutat?

—Ca! Si encara no hem començat sa nostra epopeia! A Ciutat no hi estiguérem massa temps. Amb so cartó que fèiem sa nostra Capsera de Lluçmajor ja podia alenar. I cap a Lluçmajor tocàrem soletes. Allà hi passàrem una bona grapada d'anys, fent-hi feina de sol a sol. Arribà l'any 28 i me va passar per s'escudeller muntar una impremta, que es deia "Impremta Salvà". Allà mateix vaig començar a fer-hi paperi, d'aquest que s'empra per endiumenjar es pobles, en dies de fires o de festes. Saps que mos hi anava de bé. Arribàrem a tenir dotze operaris. De pertot mos plovién encàrrecs...! Amb això un dia mos esclata sa guerra: s'acabaren ses festes i s'acabà es paperi. I ja me teniu en Jaume, mans fentes!

—Però es vostro caràcter no està fet per estar aturat!

—Massa raó teniu! ¿No diven "barca aturada no guanya nòlits"? Idò jo no volia tenir sa barca aturada. Vaig muntar una indústria de fer boses de paper per embolicar i guardar capells. M'està un poc lleig es dir-ho, però mos sortien tan garrides i ben fetes, que valien un ui de sa cara per mirar. Però... se mos tirà damunt sa moda de no dur capells i ja tornam tenir es negoci en terra.

—I amb tantes contrarietats no vos desanimàveu?

—Al contrari, en sortia més esperonejat. Vaig pensar llavors muntar una fàbrica de cartó a S'Arenal, que llavors tenia sols quatre querns de cases, en què es llucmajorers hi venien a passar un grapat de setmanes en s'estiu. Treballava molt i bé. Teníem colles i més colles d'obers, que s'hi guanyaven es pa de cada dia. Però, ¡Maria Santíssima! ¿An a qui se li acudeix muntar una fàbrica a S'Arenal? Que si sa xemeneia fa massa fum...! Que si sa maquinària fa massa renou...! Que si no podien dormir s'horeta...! Que si ses madones tenien sa bugada estesa i en esser eixuta ja la podien tornar rentar...! Que si! Tot eren emperons. Batles, celadors i particulars, tots se posaren en marxa...! Vaig aplegar veles i de sa fàbrica de cartó no se'n va parlar pus!

—I així vos vàreu quedar an es carrer?

—Pots pensar! Com que som més cabeçut que un forc d'ais, llavors me vaig dedicar a fer bosses de paper fort, per despatxar a ses botigues. En fèiem a bufetades, de petites, de mitjanceres i de grosses. La cosa va prendre tan bé, que es Carter venia just per noltros. Fins i tot n'exportàvem. Però... mos arribà s'era d'es plàstic i de ses nostres bosses de paper ja no en cantaren pus ni galls ni gallines.

—Ara ja ho veig: vàreu pegar coça a barca i bolic?

—Pots pensar! Ni una cosa ni s'altra. Me'n vaig venir a Ciutat, devers l'any 60 i entre es meu fill, En Macià, i jo vàrem pujar aquesta fàbrica de fer "rollos" de paper higiènic, que mos va una meravella. Casi tota sa maquinària és ideada nostra, i muntada p'es meu fill i jo. És s'única que hi ha a Mallorca i no en feim p'es qui en volen. Venguérem a Ciutat. I a Ciutat mos teniu encara!

—Mtre. Jaume, tornant a sa fabricació de cartó, heu emprat mai roba o fibra de fusta, per fer sa pasta de paper?

—Mai. Quan era menut, sentia dir que, en es carrer d'Es Oms, n'hi havia una que hi treballava amb roba vela. Tenia unes màquines trituradores, provistes d'unes maces per desintegrar sa roba i pedaços veis. D'altra banda, per fer pasta amb fibra de fusta són necessaris massa quillots i hi entra massa química. Noltros sempre vàrem emprar paper usat, com és ara paper de revistes, de diaris o de cartó vel. Sa feina mos era més fàcil.

—Quantes fàbriques de paper hi ha a Mallorca actualment?

—De PAPERERS, que fan es paper blanc, paper d'escriure o de fer llibres, no n'hi ha cap. A primeries de sigle, en Es Molinar hi havia sa Paperera de Ca'N Sales, que en un principi havia projectat fins i tot fer paper de

fumar. Llavors hi havia també sa d'En Tomeu Camps, a S'Esgleietta, que començà fent cartó i acabà fent paper. Aquesta fàbrica la va comprar N'Ecker, un senyor alemany. Una tercera fàbrica de paper va ser muntada a S'Albufera, entre l'any 20 i 22, que estava situada ran d'es Port d'Es Anglesos. La comprà sa Paperera Espanyola i la tengué molts d'anys aturada i acabà per podrir-se. S'encarregat era el Sr. Gual de Torrella, que posà un magatzem de paper a Ciutat, que era de sa mateixa Paperera Espanyola. Es paper que feia sa fàbrica de S'Albufera era de tanta qualitat que feia sa competència a ses fàbriques de s'altra banda de la mar. Comprada i aturada, ja no féu competència a ningú...! Noltros també en fèrem, però regenerat, i per poc temps. Hi haviem de perdre massa temps.

—I fàbriques de cartó quantes n'hi ha?

—N'he conegudes: una an es Molinar, propietat de Sebastià Ferragut; sa nostra d'es carrer Prunés; una altra també nostra a S'Arenal; una a Esporles del Sr. Tries, que era germà d'es propietari que mos llogà es molí de vent d'es carrer Prunés. Aquesta fàbrica d'Esporles passà després an es "Polígono de la Victoria, Gremio de Carpinteros, n.º 27"; en vaig conèixer una altra també a Esporles, si bé aquesta va fer feina poc temps; sa de Ca'N Vinagre a sa carretera veia de Sineu, de N'Ecker, que té molta maquinària i que és de gran envergadura i finalment hi ha "Cartonajes Mallorca", que procedeix de sa fàbrica d'En Sebastià Ferragut d'es Molinar. Aqueixes són totes. Resumint vos diré que avui com avui existeixen: Fàbriques de paper blanc, cap; de paper gruixat per fer cartonatges, dues: sa de Ca'N Vinagre i sa de S'Esgleietta, totes dues de N'Ecker; de cartó dues també: sa de Ca'N Tries i sa de "Cartonajes Mallorca", totes dues an es "Polígono".

—Mtre. Jaume, podrieu parlar-nos un poc de sa vostra fàbrica?

—Com ja vos he dit abans, se tracta d'una factoria de paper higiènic. Som es únics de Mallorca que en fabricam. En es "Polígono" hi ha una altra casa d'aquest ram, però se tracta sols d'una manipuladora, vui dir que reb ses bales grosses de paper, d'uns 150 quilos, preparen es "rollos" petits, els taien i els empaqueten per esser distribuïts an es comerç.

—Quines passes segueix sa vostra fabricació de paper?

—En primer lloc tenim aquesta màquina "Pulper", on hi posam sa matèria prima que s'ha de convertir en pasta. Aqueix és es moment en què hi afegim es colorant i sa "cola" per donar cos i adhesió an es materials. Llavors ve aquest dipòsit d'espera. Si volem que es paper sia de més qualitat, l'hem de tenir més temps en remui. Com més descansa, millor surt. Llavors vénen aquests depuradors, que eliminen es trossets de plàstic, que hi puga haver, lleven sa sabonera, que feim fer a sa pasta i que prové de sa tinta de ses revistes. Ses gafetes de ferro mos queden abaix. Finalment tenim aquesta màquina "Yankee", que és sa que mos fa es paper...

—Es "rollos" també són grossos?

—Es sa manera més pràctica de fer feina. Cada "rollo" mos sol pesar uns 150 quilos, per terme mig. Llavors és feina nostra es talar-lo per es "rollos" petits, que són es que empra es públic. Tenim també aquesta gran caldera a vapor, que és una monada. És s'encarregada d'eixugar es paper, casi casi en es mateix temps que se fa. Una altra màquina, feta meua, taia es "rollos" petits i manuals, etc. Com veis, tota aquesta gran pila de paper de diaris i revistes, donant voltes i més voltes, acaba per convertir-se en aquest altre paper prim, coloret de cel, suau i agradable an es uis. Aquest pic crec que l'hauré encertada, perquè mentre hi hagi una sola persona nada, s'emprarà paper d'aquesta casta..., a no ser que se n'inventi un de millor o un altre enginy per l'estil...!

* * *

Es arribada l'hora de tallar l'entrevista, que hem tinguda amb Mestre Jaume Salvà Rubí a la seva fàbrica que sempre funciona a marxés forçades, al carrer Joan Maragall, n.º 130 de Ciutat. No cal dir que ha estat molt interessant, com són interessants tots els caires d'aquest bon amic nostre. Sols ens resta donar-li les gràcies per tantes informacions, que ens ha donat per als nostres lectors. Ah, i me resta dir-vos que ell té una mica de pressa, perquè té por d'arribar tard a l'escola de les Aules Universitàries per a la tercera edat. Per res del món voldria que li posassin creu, per haver fet tard...!

Vol veure la T.V.3 de Catalunya?

ROSER SANCHES
GARCIA

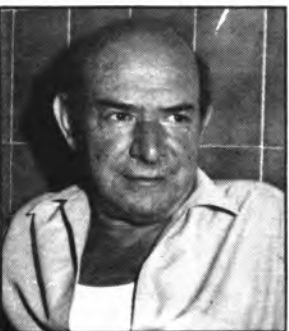
Dependent.

—Sí, trob que els catalans connecten més amb nosaltres que els castellans.

MARIA DEL CARME
RIBES I BISQUERRA

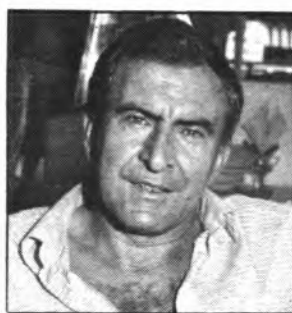
—Sí, si ens deixen veure el canal dels catalans, podem conservar la llengua mallorquina.

BERNARDI VIVES I
GIL

Pensionista.

—Sí, m'agradaria perquè xerren com nosaltres, però que donin notícies de Mallorca.

ANTONI FERRER I
ORELL

Empresari restauració.

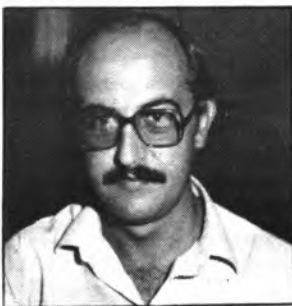
—Es clar que sí. Com més canals millor, però sobretot si són en llengua catalana ja que aquesta és la llengua de Mallorca.

MARI CARMEN
BONNIN I GRANADO

Mestressa de casa.

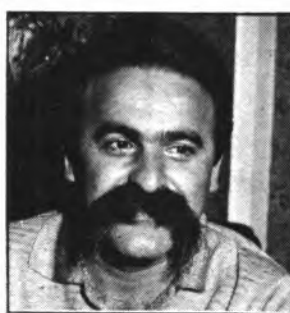
—Sí, els nins, de petits aprendran la nostra llengua si poden veure TV catalana.

EDUARD MAS I
BATALLER

Empleat de caixa.

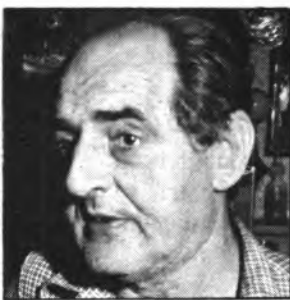
—Sí, com més canals millor. És bo el poder escollir la llengua i el programa que més ens agrada.

MARIANO FERNANDEZ
LORCA

Pastisser.

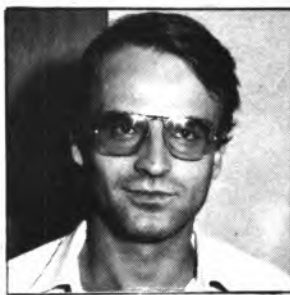
—Jo no vaig néixer a Mallorca, però avui m'agrada molt més la televisió en català que la que ens arriba des de Madrid. Tenc moltes ganes de poder veure la TV 3 dels catalans.

VICENS MATES I VIVES

Taverner.

—Sí, m'agradaria poder veure la televisió catalana i també la televisió mallorquina.

ANTONI COMPANY I
FLORIT

Empleat de banca.

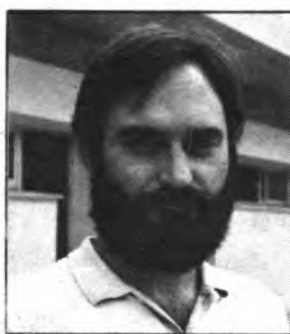
—Sí, vull veure TV en la nostra llengua. M'agrada molt més que la TV forastera.

BARTOMEU VERDERA
I JAUME

Bancari.

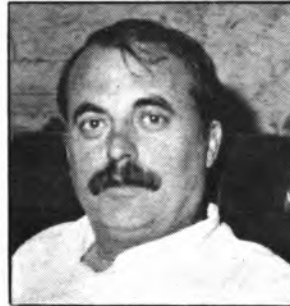
—Sí, nosaltres som mallorquins. No volem ser forasters.

BERNAT ROIG I GENER

Metge.

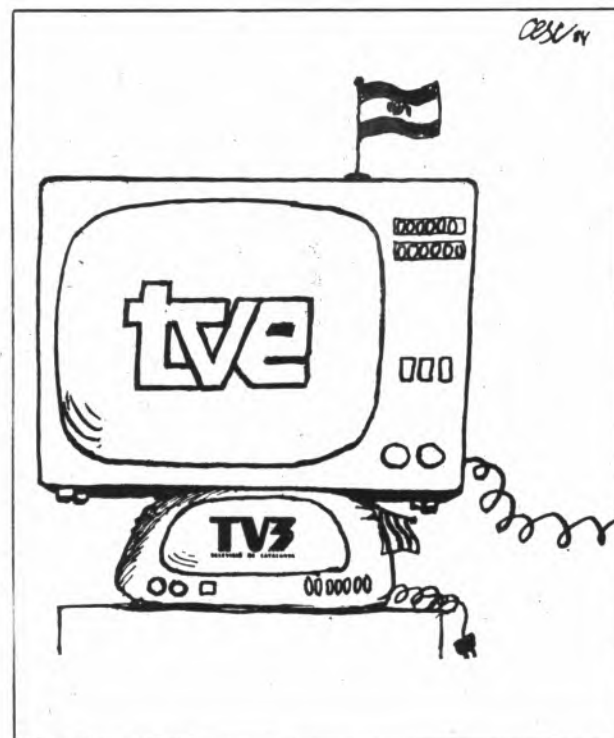
—Sí, tenim la mateixa cultura que els catalans. Una televisió dels Països Catalans és ben desitjable per a Mallorca.

ANTONI MIRALLERS I
BIBILONI

Director Caixa.

—Jo trob que és ben interessant la TV catalana. Nosaltres tenim la mateixa mentalitat i la mateixa llengua que els catalans.

Connexió amb TV-3 de Catalunya

El Ple del Parlament de les Illes Balears, en sessió del 22 de març de 1984, debatí i aprovà la Proposició no de Llei (R.E. 151/84) del Grup Parlamentari Esquerra Nacionalista (PSM), amb les esmenes presentades pel Grup Socialista (R.E. 390/84) relativa a convenis en matèria del tercer canal de T.V. amb la Generalitat de Catalunya.

Atès que l'Estatut d'Autonomia a l'article 191 estableix que el Parlament de les Illes Balears «controla l'acció de govern», interessa conèixer amb detall quines són les gestions fetes pel Govern de la Comunitat Autònoma per tal de donar compliment a l'acord pres pel Parlament a l'esmentada sessió del 22 de març de 1984, en relació a fer possible que les emissions de la TV-3 de Catalunya puguin ésser rebudes amb normalitat a les Illes Balears, per tal de contribuir a la normalització cultural i lingüística del nostre país i facilitar la comunicació cultural entre Catalunya i les Illes Balears.

Per tot això adreç al Govern de la Comunitat Autònoma la pregunta següent:

Quines gestions ha fet el Govern de les Illes Balears davant la Generalitat de Catalunya per tal que les emissions de TV-3 de Catalunya puguin ésser rebudes a les nostres illes?

Ha recaptat el Govern de les Illes Balears de l'Ens Públic Ràdio-Televisió Espanyola l'autorització necessària per utilitzar la seva xarxa de difusió, i concretament l'enllaç Tibidabo-Alfàbia, per a fer tècnicament possible la recepció a les Illes Balears de les emissions de TV-3 de Catalunya? Quina ha estat la resposta?

Ha elaborat el Govern de les Illes Balears un estudi econòmic del cost de la connexió amb TV-3 de Catalunya? Quin és el cost calculat?

Campanet (Mallorca), 20 de juliol del 1984.

El Diputat:

Damià Pons i Pons

**GIMNAS
CHONG-
MA II,**

SANT MARINO, 6

TEL. 267994

COLL D'EN
REBASSA

PIZZERIA PORTO FINO
Ciudad Jardín. Trafalgar, 22.
A 190 metres de la platja.
Telèfon: 268818.

**GRAN VARIETAT CUINA ITALIANA
INTERNACIONAL
POSTRES I BEGUES EXOTIQUES
PIZZAS PER ENDUR-SE'N
GRAN VARIETAT DE PEIX FRESC I MARISC**

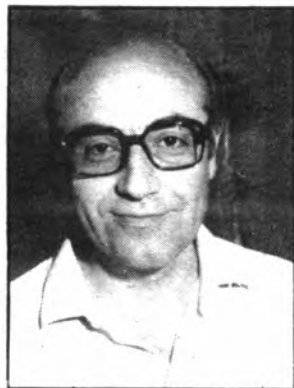
**BODEGUES PEDRO ROVIRA
GRANS VINS I BRANDIS**

¿Vos agradaria que hi hagués una emissora de ràdio en mallorquí?

JOAN ROMAN I COLL

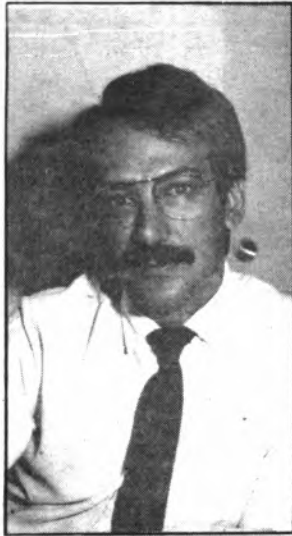
Empleat Banca Catalana.
—Comença a ser ben hora. Hi ha molts de mallorquins que els agrada escoltar la seva llengua.

XAVIER SALOM I VANRELL

Director de Caixa.

—Si n'hi ha deu en castellà, un parell en mallorquí no hi serien de més.

ARMAND AGUILÓ I MARTORELL

Bancari

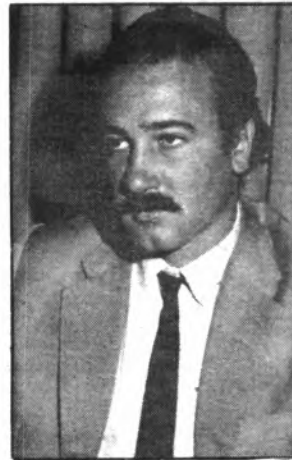
—Sí, serà la manera de conservar la nostra llengua i ajudarà a corregir els defectes lingüístics que tenim la majoria dels mallorquins. Els locutors hauran d'esser gent preparada i coneixadora de la nostra cultura.

FRANCESCA PARETS I SANXO

Tercer d'Empressarials.

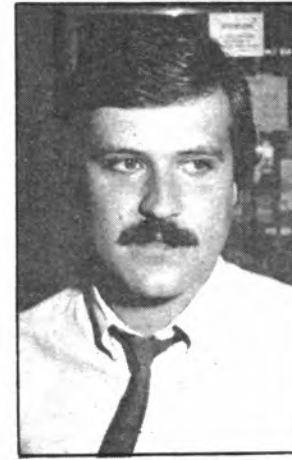
—Sí, som a Mallorca i tota la gent parla mallorquí. Una emissora en mallorquí arribaria a molta gent.

MIQUEL FERNANDES ORUNYA

Bancari.

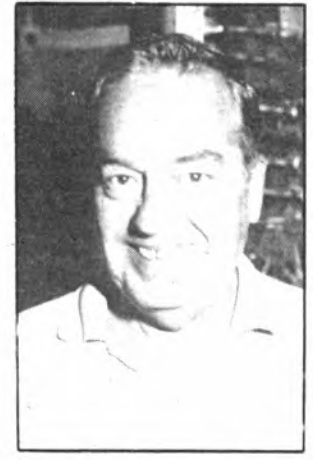
—Consider que n'hi hauria d'haver. La majoria d'habitants d'aquestes Illes parlen mallorquí.

JOAN JOSEP CRESPI

Director sucursal bancària.

—Durant les 24 hores del dia hi hauria d'haver alguna emissora en mallorquí. Contribuiria a la supervivència de la nostra llengua.

LLORENÇ BIBILONI I COMES

Adroguer.

—Es clar que sí. Som mallorquins i ens agraden les nostres coses. Jos empre sintonitzaria una emissora en mallorquí.

Firmat el conveni entre la Comunitat Autònoma i Ràdio Televisió Espanyola per a la millora i extensió de les instal·lacions de Ràdio Cadena Espanyola S.A. a les Illes Balears.

(10, VIII, 1984) La firma del conveni de col·laboració entre la CAIB i l'ens públic RTVE per a la millora i extensió de les instal·lacions de Ràdio Cadena Espanyola a Balears, tingué lloc, dia 10, a migdia, en el Consolat de Mar. Firmaren el document Gabriel Cañellas, president del Govern Balear i Jordi García Candau, director de Ràdio Cadena Espanyola.

Per aquest conveni, la CA se compromet a destinar en els exercicis econòmics de 1984 i de 1985 les quantitats necessàries per a l'adquisició i instal·lació de nous equips transmissors de Freqüència Modulada per a les Illes Balears fins al límit de 20,5 milions de pessetes.

Per altre banda el conveni estipula que RCE a Balears se compromet a emetre una programació específica per l'àmbit territorial que li correspon cobrir, salvant els criteris de respecte, promoció i defensa dels valors de l'ordenament constitucional segons lo previst a l'Estatut de la Ràdio i la Televisió i en els "Principios básicos y líneas generales de programación" del "Consejo de Administración de RTVE".

Viajes

Espania

G.A.T. 1114

BALNEARI 1 - PLATJA DE PALMA

Gran campanya d'excursions i vols especials

VOLS ESPECIALS A:

MADRID.....	4.500 pts.
MÁLAGA.....	6.450
GRANADA.....	7.450
SEVILLA.....	7.935
JEREZ DE LA FRONTERA....	7635 (PEX)
VALENCIA.....	3575 (PEX)
BILBAO.....	6.250
OVIEDO.....	6.750
BARCELONA.....	2.975
SANTIAGO.....	6.750
ALACANT.....	3.000
TENERIFE.....	13.250

VOLS ESPECIALS A:

LONDRES desde.....	20.000 pts.
PARIS desde.....	34.950
ROMA desde.....	38.850
LISBOA desde.....	33.700
MILÀ desde.....	36.300
FRANCFURT desde.....	43.400
MUNICH desde.....	46.200
HAMBURGO desde.....	54.000
AMSTERDAM desde.....	39.050
BRUSELAS desde.....	28.000
COPENHAGUE desde.....	43.200
ZURICH desde.....	35.050

VOLS ESPECIALS A:

MIAMI desde.....	84.850
NEW YORK desde.....	77.450
RIO DE JANEIRO.....	129.150
BUENOS AIRES.....	145.650
SANTO DOMINGO.....	117.100

¡¡S'informi!!
Ens cridi als
Tfons: 288100/268662
D. Miguel Coll

Passatges Marítims Transmediterrànea.
Passatges Regulars Ibèria, Aviaco, Air France, Lufthansa, Swisair, KLM.
Excursions Programades amb els principals Touroperadors Nacionals.
Excursions Turisme tercera edat.
Excursions Avió más Autocar i Avió más tren. Creuers (Cruceros).

"EL TEMPS"

Suport per a la premsa en valencià

La política de normalització lingüística és, al País Valencià, tan lenta, que podem començar a pensar que serà ineficaz. Potser la medicina arribarà quan el malalt haja ja mort o haja entrat en un període agònic irreversible.

Aquesta lentitud és fàcil de constatar per poc que un es fixe en qualsevol detall de la vida quotidiana, però hi ha un espai on, més que lentitud, hi ha paràlisi. Es tracta dels mitjans de comunicació escrita. Cap dels sis diaris avui existents —potser amb l'única excepció del "Mediterráneo", de Castelló de la Plana— no dedica una atenció mínima a l'idioma del país. Tots són escrits, quasi exclusivament, en castellà.

Així, no hi ha cap política de normalització que pugui funcionar. Per ben dissenyada que estiga i per molt

bones intencions que hi haja darrere. Cap. (...)

Ja ho sabem, que ràpidament eixiran protestes enceses, des de l'extrema dreta periodística de la ciutat de València, queixant-se d'aquesta "discriminació" per a la premsa en castellà. I, a més a més, no s'estaran d'afegir, amb una pretesa habilitat dialèctica: "V ja verem en qué valenciano!" Però tot això ja se sap que passarà i no ha d'espantar ningú. La defensa de l'idioma no admet subterfugis. Garantir als ciutadans l'exercici normal i ple del seu dret a escriure i a llegir informació en valencià, tampoc (...)

Publicar periòdics en valencià, per modestos que siguin, és necessàriament deficitari, però cal evitar que siga suïcida. La nòmina de butlletins i revistes comarcals que han desaparegut prova que el risc de mort, per a aqueixes iniciatives, és real. La Generalitat Valenciana no pot defugir aquesta realitat.

Francesc Pérez i Moragon

Sa glosa d'en Pere-Gil**Forasteres**

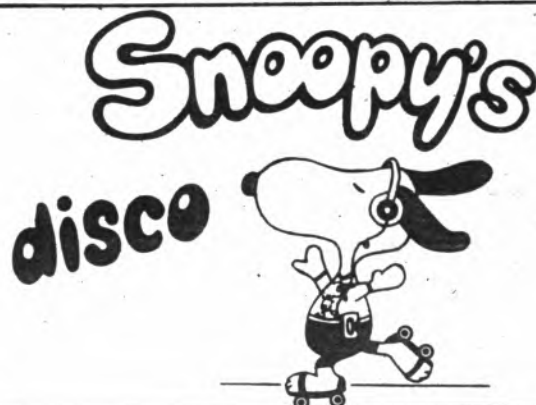
Amb cartes al Director d'un diari de Ciutat dones sense il·lustració es trenta des mes passat mos varen mostrar es /lleutó.

¿Que no és com de jut- /jat escriure que nostra se- /nyera es padaç i no "bande- /ra"? FINS AQUI HEM /ARRIBAT!!!

Ja ho diu Es Fiscal JOAN ESTADES: "Això són forasteres inadaptades!".

Enllumenat nou, les branques seques dels pins esporgades i la bona feina dels jardineros fan que la plaça de l'Arcada de S'Arenal faci planta. Tots n'estam d'enhonorabona.

Son Verí
S'ARENAL DE MALLORCA

CAFETERIA SANT DIEGO

COQUES DOLCES
CADA DIA

I AL VESPRE
MUSICA DE PIANO
S'Arenal de Mallorca.

C/Joaquín Verdaguer, 12
Arenal Tel. 26 67 21

ESCOLA
D'INFANTS
PETITO

Plaça Reina
M.ª Cristina s/n.
Tel. 26 68 15 - S'ARENAL

RESTAURANTE

La
Toscana

FISHWEIHER
ESPECIALIDAD EN:
PESCADOS - MARISCOS
CARNES - PAELLAS

Joaquín Verdaguer, 19
EL ARENAL - Mallorca

Teléfono 26 10 58

DON FELIPE

STEAK HOUSE
PIZZERIA

Davant el Balneari 3. Tel. 490982
PLATJA DE S'ARENAL DE MALLORCA

Chiringuito Portixol

Sipis-calamars-peix fresc-carn a la graella-ensalades-tapes variades-entrepans-pa amb oli...

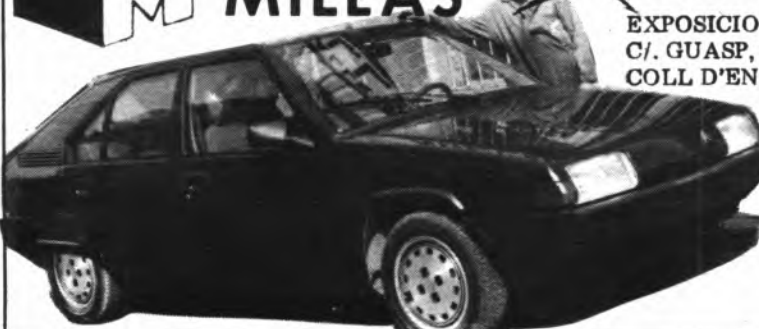
Depósito Troneras
1er Molinar

Se
gratificará
amb
10.000 ptes.
la devolució
d'aquest
cussó. Tel.
265005

TALLERES MILLAS **SERVICI OFICIAL CITROËN**

EXPOSICIO I VENDA
C/. GUASP, 7. TEL. 260590.
COLL D'EN REBASSA

RADIO POPULAR

SOM LA RADIO

Una ràdio en la qual tu tens veu. I vot. Que te informa i entretén. Aquesta és la ràdio que feim a RÀDIO POPULAR. Una Ràdio amb els micròfons oberts per tu les 24 hores del dia. Una ràdio amb més de 700 professionals fent programes per a tu. Programes realment populars. Programes per esoltar i parlar. RÀDIO POPULAR.

RÀDIO POPULAR

LA RÀDIO ENCESA

COTOPESA

**Licors - Conserves -
Congelats - Cervesa
Especial MAHAU - SIDRA
MAI-ONA - Bitter
CINZANO**

**Carrer Llacinto Verdaguer, 15
baixos, telèfon 261260 - S'Arenal
de Mallorca**

Cada paraula és un món

Espanya

Joan Más

SINONIMS:

Hispania. Les Espanyes (segle XVI). Espanya citerior i ulterior. Espanya la baixa (la part meridional?). L'última Espanya (l'extrem).

LOCUCIONS:

Pobre Espanya! Això només passa a Espanya. Tot lo d'Espanya és dels espanyols (es diu humorísticament per a justificar un furt). Que se salvi Espanya i els espanyols que es fotin.

PENSAMENTS:

Un país on tots els homes repeteixen gairebé a cada frase CLARO, COÑO i VAMOS, i totes les dones CASAR, CO-RAZON i FAMILIA. (MONTHERLANT / Josep Palàcios).

Un país de revolucions frustrades i de reaccions triomfadores. (FERRER).

El fet que la llibertat no sigui viable a Espanya no és un argument contra la llibertat, sinó contra Espanya. (ARMENGOU).

Es un país tot fet de fantasia. (BALZAC / Capmany).

L'únic país del món on dos i dos no fan quatre. (CLARASSO).

Tot són creuades, aquí. Fins i tot inventàrem un comunisme amb processons. (BARCELO).

En aquest país, les més òbvies ximpleries agafen un aspecte granfític, impossible d'abatre. (JOSEP PLA).

La situació del nostre país és com veure's obligat a comprar una caixa forta sabent que valdrà més diners que no pas el que mai pugui contenir. (SOLER).

Massa gent que vol ésser lliure i que no vol la llibertat dels altres. (MAS).

El que es coneix com "Història d'Espanya" és una fruita que s'anà gestant i arribà a la maduresa gràcies a l'ordit que es formà entre el cristià, l'àrab i el jueu. L'espanyol és un pa de tres farines. (PLA).

Els defectes més importants d'aquest país són la manca de puntualitat i tots els altres. (MAS).

Tot es redueix a satisfer els 100.000 espanyols de classes distingides. (PAMIES).

Ortega deia que Espanya era obra de Castella, però possiblement sigui més obra dels terratinents andalusos, de l'Església i dels sectors cortesans (burocràcia, financers, militars), els quals només el darrer terç de segle deixen entrar, en posicions políticament marginals, les burgesies industrials catalana i basca. (MOLAS).

Laborde recomana especialment una cosa: "Il est nécessaire cependant d'être bien armé en voyageant en Espagne". (PERUCHO).

Tots penjaven d'una canya aquest trist ninot, Espanya. (ESPRIU).

Un país on els catòlics no s'interessen per l'Església, sinó per l'Església espanyola. (MONTHERLANT/Mas).

Temps hi hagué que els espanyols eren amos de Flandes. I ara, totes les autopistes d'allà, les han construït mans espanyoles. (T. MOIX).

¿Com canviar l'estructura del nostre temperament, del nostre individualisme, de la nostra desconfiança, de la miopia, de la ganduleria, del "primer jo, després jo i sempre jo", del sentit fatídic de la nostra història...? (PLA).

Dialogar, a Espanya, es fa a trompades. (FARRIOL).

No és quin règim, sinó quina Espanya volem. (ARMENGOU).

—El viatge el paga l'Estat.

—L'Estat? Voleu dir els meus conills i les meves oques. I el meu blat. (RODORÉDA).

Un país on l'home s'ha desinteressat de l'Estat, ha arribat a odiarlo. (FUSTER).

A gairebé tots els països llatins, la locució "cantar l'espanyola", parlant del ventre, significa tenir fam. (AGUILÓ).

¿I si un bon dia tots els habitants d'aquest país ens tornàssim egoistes de debò? Que compreguéssim que el fet de procurar que els altres estiguin bé, a la llarga ens afavoreix a tots. Seria massa. (MAS).

Aquest femer a un dels camins bells del terme de Llucmajor —S'Atalaia Romanina— és tot un poema. Pareix que diu la gent: —Tanmateix l'hi tiraré. Encara que potser la gent no ho entengui ja que el cartell està escrit en foraster. A un país civilitzat i europeu, hi hauria un "container" que seria buidat periòdicament. Però encara estam a Espanya.

Pregó de les festes de S'Arenal 1984

El Club Nàutic i les efemèrides arenaleres

El dia trenta-ú d'agost de 1952, se reuniren a Ses Enramades de Ca's Basté, en Pepe Riutort, en Joan Garcies, en Mateu Gamundí, en Jaume Garcés i una partida més de gent brusquera amb ganes d'anar per la mar amb un llaut, bot o pastera. El motiu de la reunió era constituir el Club Nàutic, per a la millor cura de les seves eines navegants i pescadores, arreglar el varador i tenir un lloc on poder parlar de les onces de peix convertides en terces o de terces convertides, en arribar a terra, en quiles. El Club era una casa normal, de fusta i amb una enramada de pi al davant. En fou el primer president D. Pep Riutort. Passats dos anys ja es construí una caseta amb terrat. Mentre tant, el torrent s'anava omplint d'algues i d'arena i poques barques hi cabien fermades al mollet, moltes d'elles s'havien de fondejar damunt l'altina i quan, a finals d'estiu, hi havia mal temps de bon de veres, més d'una barca es va enfonsar o acabà feta mal bé damunt l'arena.

A l'hivern, totes o quasi totes les barques estaven tretes de la mar i les poques que hi havia dins d'aquell petit refugi, els dies de mal temps les havien de treure. Tant si era de nit com de dia, tota la gent marinera hi compareixia: això és una virtut de la gent de la mar, poden estar barallats, però quan a la mar es necessita ajuda, tothom compareix i fan tot quan poden i encaramés.

Davens l'any 1960, per mediació del Club Nàutic s'aconseguí dragar el torrent i la gent vella se'n feia creus al veure una altra vegada arribar l'aigua fins al cap d'endins. Pocs anys després es feu un port amb un far on hi cabien ja moltes barques, sense la preocupació constant del mal temps. S'engrandí el local del Club, hi feren un pis, molts de propietaris de les cases pròximes no ho veren amb bons ulls, però després no tenguieren cap mania a l'hora de fer edificis de vuit o nou pisos tapant la vista i bastant de sol a les cases baixes que quedaven. De tot això n'hi ha constància als diaris d'aquell temps.

El Club Nàutic seguí endavant, va esser el primer port que disposà d'un "Marine-Travelit" americà, que va esser exposat al Saló Nàutic de Barcelona, que, per cert, interessà moltíssim al llavors príncep d'Espanya, D. Joan Carles. Quan l'any 1969 vengué a inaugurar aquell port el president del Comité Olímpic Internacional, D. Joan Antoni Samaranch, en aquell temps delegat de "Deporte" va deixar escrit en el llibre d'honor del Club Nàutic la següent cosa: "Al Club Nàutic Arenal con el más entusiasta agradecimiento del deporte español por la maravillosa i ejemplar realización deportiva que han llevado a feliz término con su esfuerzo personal", signat el dotze d'Octubre de l'any 1969. Es pagaren dos milions de pessetes pel Travelit.

I el Club Nàutic fou el que donà la més forta empena a la vela lleugera mallorquina, introduint, per la voluntat expressa dels regatistes d'aquell temps de la classe 420, tenguieren per campió i subcampió d'Espanya, participant en nom del Club Nàutic a campionats internacionals i organitzant un campionat d'Espanya.

En motonàutica també hi hagué un subcampió d'Espanya, introduint a Mallorca l'Ofshore, aconseguint també que aquestes proves fossin vàlides pel mundial.

Avui té un gran port amb instal·lacions model·liques i segueix organitzant regates de vela i prenent part molt activa en la consecució del trofeu internacional Reina Sofia.

Totes aquestes coses foren i són una promoció internacional per S'Arenal. I S'Arenal, que avui viu quasi completament del turisme, ho ha d'agrair una miqueta al Club Nàutic.

EFEMERIDES ARENALERES

Crec que per coneixementi recordança de la gent arenalera convé deixar constància d'alguna de les efemèrides dels principis.

1861: La construcció del camí directe des de Llucmajor al torrent de S'Algar o dels Jueus.

1902: Finalitzen les obres de l'Església i la benedicció de la mateixa.

1904: En el mes d'abril, el rei Alfons XIII vengué a S'Arenal desembarcant al mollet per anar a visitar el fort de Cap Enderrocat. Arribà amb un vaixell de guerra i desembarcà amb una falua, però se trobà amb dificultats per arribar a terra, en aquell temps solament hi havia un lloc per on poder passar i l'havien de conèixer bé. Veient com anava la cosa, el patró Punta de manà al batle permís per anar a servir al rei i amb el seu llautet feia de guia de la galua reial, així el rei i els seus acompanyants pogueren desembarcar tranquil·lament. El rei saludà corrensos i depressa a les autoritats i partí escapat. El Dr. Font reproduceix en la seva Miscel·lànea la feta: Quan el rei desembarcà a sa punta des Mollet va prendre es carruatget i no se deixà mirar.

1915: Tengué lloc la reunió per a que un capellà vengués a viure a S'Arenal. No arribà a venir fins l'any 1925.

1916: El quatorze d'agost d'aquest any és un dels dies que més empena donà a S'Arenal, el tren traginava gran quantitat d'estiuejants, els vagons eren molts, uns deu o dotze. El primer cap de l'estació fou D. Joan Mercadal, el qual sempre estava disposat a recolçar qual·sevol cosa que fos per al bé de S'Arenal. Un poc abans, al mes de maig, se va fer la festa del pedal, organitzada per Veloz Sport Balear, amb assistència d'uns mil tres-cents ciclistes. El setmanari llucmajorer, referint-se a la festa, digué: "En el Arenal, el pueblecito estaba de fiesta i aparecian levantados arcos de triunfo con dedicatorias al general, al gobernador y al Ayuntamiento. Por doquier se veian puestos de bebidas y refrescos". Això del ciclisme va tenir més endavant continuació, sempre amb el suport del qui fou un gran ciclista, n'Andreu Canals, i després, els seus fills Pere i Mateu. Va esser molts d'anys president del Club Ciclista de S'Arenal i també l'amo en Rafel de Cotxeres.

Quatre pinzellades de S'Arenal

Próxim i darrer capítol: Les efemèrides arenaleres (II part).

1918: En el mes d'agost la "Gaceta de Madrid" publicà un article sobre S'Arenal. L'assumpte era la creació de l'escola. El mes d'octubre es va llogar al carrer de Sant Cristòfol una casa que servís per escola, el preu del lloger eren cinquanta duros cada any. La primera mestra fou na Josefa Estades Alcover, nascuda a Barcelona. Una bona data per a recordar.

1920: Un diumenge de maig hi hagué una diada d'afirmació democràtica. Al diari "El Heraldo de Llucmajor", li dedicaren tota una pàgina hi assistiren unes cinc mil persones, hi hagué corregudes amb xirimiers i la Banda de Música dels liberals de Llucmajor i una altra banda de Ciutat. Després d'un bon dinar, parlaren en Joan Monserrat Parets, regidor socialista de Llucmajor, en Pep Monserrat Martí, en Mateu Contestí, metge, en Guillem For-

teza, en Guillem Roca i en Llorens Bisbal, regidor liberal, regionalista i nacionalista de l'ajuntament de Ciutat, i en Lluís Alemany i en Antoni Pou, president de la diputació i exbatle de Ciutat. Tots foren molts aplaudits. A l'estiu, s'instal·là al poble la Central Elèctrica d'en Damià Cardell i en Damià Pellicer i l'any 1923, una comissió municipal dictaminà que posant per l'enllumenat públic devuit bombetes ja n'hi havia prou. També aquest any els arenalers que trobaven que era una vergonya que els tranvies no arribassin a S'Arenal (quan per Ciutat ja circulava des de l'any 1916), feren una partida de reunions per tal de solucionar el problema, fins que, a la fi, en Fernando Alzamora fundà una societat anònima "Tranvia Arenal", amb el capital inicialde 1001 accions de cent duros cada una.

quasi totes subscrites per estiuejants i gent del poble. Es feu l'emissió el 25 d'Abril de 1921 i el dia 14 d'Octubre fou benefici pel rector de Llucmajor, D. Josep Font amb assistència d'autoritats llucmajoreres i ciutadanes el que es va conèixer com el primer "trenet", el qual era duit per tractors de 30 HP, comprats a una casa de París; els rails varen esser comprats a Bèlgica. El "trenet" estirava un parell de jardineres i qualque vegada algun cotxe amb vidres que es comprà a la "Cia. de Tranvies" de Ciutat. Aquesta companyia ciutadana va comprar "Tranvia Arenal" i poc temps després deixà de funcionar el "trenet", que fou substituït per una camioneta de quatorze places, però, en els dies de festa i molt de truí s'hi arribaven a ficar fins a cinquanta persones, segons en comptà l'amo en Joan Fuster Rossinyol, comandant en aquell temps. Les recaudacions que es feien amb la camioneta que estava pintada de vermell, i per això li deien la "vermelleta" eren de vint a trenta pessetes, els dies feiners, i vuitanta a cent pessetes els dies de festa, tot això dels mesos d'estiu, segons em digué l'amo en Rafel Araujo

CLINIC BALEAR

SERVICI MÈDIC PERMANENT

PEDIATRA (24 HORES) TRAUMATOLOG (24 HORES)
RADIOGRAFIES ELECTROCARDIOGRAMES ANALISIS
ATS "CHEQUEOS"

EN COL·LABORACIÓ AMB LES CASES
ASSEGURADORES

IMECO, ASISA

SERVICI D'AMBULÀNCIES

TELS. 466262 - 268000

Platja de Palma, Tl. 490101
Edifici Cel Blau, sortida n. 6
Sometimes, Tl. 264458
Avinguda Son Rigo, 25
S'Arenal de Mallorca
Carrer Salut, 38

GASEOSA BONA PELS NINS
BONA **BONA PELS**
PADRINS

Tel. 260090
Carrer Llavotxim Verdaguer, 26
S'Arenal de Mallorca.

REPARTIDA PER GASEOSES MONTSERRAT, S. A.

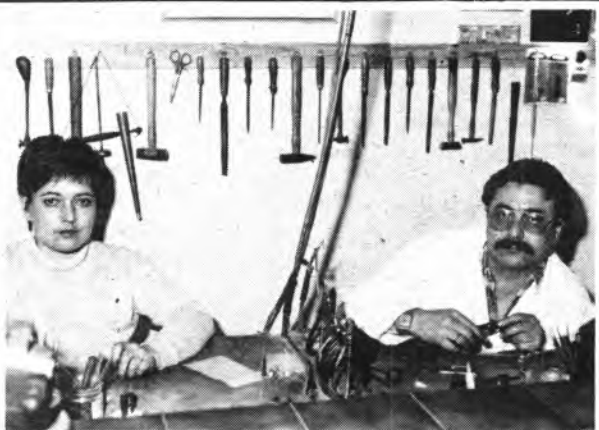

La "tira" de tapes
Benvinguts siau-convi-
vència germanor a

LOS AMIGOS

Carrer de Trafalgar, 8 -
Telèfon 269418
COLL D'EN REBASSA

TALLER DE JOIERIA
K.D. WEHDEN
Joies Noves-Reparacions-
Canvis de Models-Treba-
llam el seu or vell
Feina a mà.
Carrer Amilcar, 9
S'ARENAL DE
MALLORCA

Xafarderies

Hem rebut amable comunicació d'En Guillem Salvà Oliver, de Correus informant d'haver estat nomenat cap d'oficina de la Caixa Postal al carrer Blanquerna de Ciutat. Ens sap greu d'haver de perdre en Guillem a S'Arenal alhora que ens congratulam pel fet de que hagi pujat de categoria. En Guillem és president de la Associació de Pares del Col·legi de les Germanes de la Caritat de S'Arenal i continua tenint el seu domicili al nostre poble.

La tardor ha començat i amb ella el començament del curs, un curs que pot ser també pels grans. A Ciutat hi ha la possibilitat d'estudiar moltes coses, a la nostra comarca també. L'Ajuntament de Ciutat amb combinació amb l'Obra Cultural Balear ensenyarà llengua i literatura catalana, -català de Mallorca- al Coll d'En Rabassa. A Ca'n Pastilla l'Acadèmia Ovidi, del carrer Ovidi també ensenyarà català i altres idiomes, tots ben importants per a la gent que viu a S'Arenal i comarca. Molts d'hotels i souvenirs tancaran ben prest i la gent passarà a l'atur. Molts d'arenalers, feren bé de matricular-se a qualche curs. Les combinacions tant amb Ca'n Pastilla com amb el Coll d'En Rabassa són boníssimes de manera que no hi ha excusa.

Pareix que el radar fa bona feina al carrer Llaüt de S'Arenal. Els primers dies els guardies havien de canviar el rodet de pel·lícula cada mitja hora. Ara, en tres hores, un rodet de 36 fotos els sobra. Tots hi sortirem guanyant respec-

A l'amo en Maute Campet l'hi agradaria tenir Sant Jordi ben comunicat... L'amo en Mateu és un bon home de negocis.

tant les senyals de circulació. Hi haurà menys averies. A la cruïlla que fa el carrer AAmilcar amb el carrer Cannes, si que n'hi ha d'averies. Molts de vespres en Xixco de S'Iris se desperta amb el renou de llau- nes dels cotxes que se peguen. Un Stop o un disc de perill hi fa falta. A la carretera militar també hi ha perill. La gent hi circula a 80 per hora, llavors hi ha desgràcies com la d'aquesta quinzena passada, que dos empleats de l'Hotel Saramar varen sofrir aprop al pont dels jueus. El cotxe va quedar esclafat i els ocupants també. Convendria que els nostres ajuntaments hi posassin el radar qualche vegada a la carretera militar de S'Arenal.

Seguint amb el tema de

circulació i carreteres, però passant a Sant Jordi, saben que l'amo En Mateu Campet està disposat a regalar els metres necessaris arran del seu tros -uns 60 metres lineals- si l'administració aixampla el camí de S'Aranjassa a Sant Jordi. Encara hi guanyaré diu l'amo en Mateu, perquè la finca se revaloritza quant té bon caní. El poble de Sant Jordi també se revaloritzarà quan tenguim bones carreteres per anar-hi perquè lo que és ara, els camins que hi duen son estrets i torts.

A pla plaça del Concul-tori de S'Arenal, els cotxes continuen aparcant malament encara que sempre hi ha lloc a abastament. Un guardia amb un parell de multes cada dia ho arreglaria.

Així va quedar el cotxe de l'accident devora el torrent dels jueus.

Ca'n
Verdera

LA MEVA DARRERA
VOLUNTAT ES QUE ME
MENGIN A CA'N VERDERA

CUINA MALLORQUINA
GRAELLA-GRILL

Carrer Parcelas, 102
Les Meravelles de S'Arenal
Devant el Balneari 5
Obert només els vespres.

ESBERTADES

COL.LABORACIO D'ASSEGURANCES MARE NOSTRUM-ARENAL

En el moment de redactar aquestes notes, hem de dir que n'Alfons Diaz Saez, gerent de l'Agrupació d'Hotelers de S'Arenal (Ciutat i Llucmajor) es troba greument malalt i amb poques esperances de salvar la vida postrat a una clínica de la capital de Bèlgica.

Sentim de tot cor aquesta dolència desgraciada d'un home que estima.

Alfons Diaz, ha estat els darrers anys, a través del seu càrrec de gerent, un home que ha cuidat amb tot esment i alta i exemplar professionalitat, de tot un caminar de l'hosteleria nostra.

Abans de gerent de l'Agrupació, Alfons Diaz, fou director de l'hotel Cactus, entre altres.

Preguem tots perquè el poguem tornar veure entre nosaltres.

Acabam de parlar amb en Tito Robles, director del "Riu Center". Robles ens ha parlat novament de les moltes activitats que ell dirigeix. Tenen molts de projectes també. No s'aturen en el present, sino que miren sempre cap el futur. Fer coses, crear, donar vida, fer anar un munt de coses superant dificultats. Bona feina la de Tito Robles, treballador incansable dins l'àmbit arenaler.

En el "Riu Center" cada any se solen oferir al públic, totalment gratuït, una trentena d'actuacions folklòriques. Una gestió que mereix els parabens més sincers. La "Plaça Major" del "Riu Center" és un lloc de reunió quasi constant de turistes i residents.

Un equip de bàsquet arenaler prendrà part aquesta temporada en competició oficial. Es tracta del "Imprenta Bahía", que ja fa dues temporades participà en el torneig "Interbancos", amb bons resultats.

"Imprenta Bahía" té com a jugadors a Bernat Salvà, Bernat Comes, Antoni Comes, Sebastià Caldentey, Xavier Egea, Marc

Soler, Joan Oliver, Damià Coll, Miguel Albertí, Julià Alorda, Entrenador, Guillem Boscana.

¡I una dona com a presidenta! Na Francisca Monserrat.

Els partits es jugaren a les pistes de La Porciúncula.

"Es que no hi ha pistes municipals" diu en Guillem Boscana. "Però en faram, home", li contestà un que era més optimista que ell. El que passa es que ja les necessiten ara.

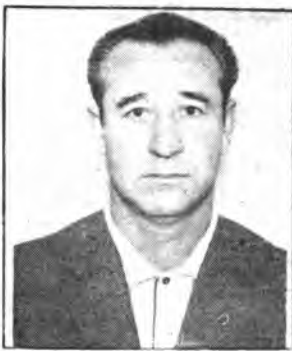
¿Idò que farem?
Esperar...

I un torneig important es jugà la passada setmana. Hi prenyeren part els equips del Llucmajor, de III Divisió: el Banc de Bilbao, triomfador en 7 ocasions del "Torneig Interbancos"; i el "Imprenta Bahía". Trofeus donats per Riu Center, que donava nom al mateix torneig: Banc de Bilbao; Viatges Ultramar; Riu Palace; Joieria Chisun; Cafeteria Metropolitana; Gelateria Pistacho, i Sa Teulera.

I fires de Llucmajor 1984. Primer acte "Pregó de Fires" a càrrec de Mateu Monserrat Pastor, uns dels homes que millor coneix l'engratge de l'esplendor ferial llucmajorer. En Mateu Monserrat Pastor fou dotze anys tinent de batle de Cultura de l'Ajuntament de Llucmajor. Tot un aval de la seva preparació i coneixement.

Les fires de Llucmajor es una de les fires millors de Mallorca, també enguany estarem a l'altura de sempre. Els actes preparats son molts e importants.

Guillem Salvà i Oliver ha estat traslladat con a director d'una sucursal de la Caixa Postal, a Ciutat. Guillem ha treballat amb tota exemplaridad durant 10 anys a S'Arenal, a l'Oficina de Correus, primer al carrer Calafell, després al carrer Corté i darrerament a l'Avinguda Nacional angular amb el carrer Mojon.

Tomeu Martí Martí III) president del Col·legi de preparadors de boxa, que ara viu a S'Arenal

Guillem, Guillem, no et recrearàs tant la vista els estius.

Bromes apart, agraïm públicament la brillant labor que en Guillem ha desenvolupat i li desitjam els majors èxits en el nou càrrec.

Recordem que fa un parell d'anys la Caixa Postal el va distingir amb la "Medalla de Plata" a l'entitat.

El Club Petanca Son Sunyer està aconseguint notables triomfs esportius. Ens comentava en Martí Llitrà que faran coses grosses. Diu en Toni que se'n parlarà molt i espès del Son Sunyer.

Ara bé. Aquesta vegada hem de donar notícies de molta importància a aquesta secció. Això ho varem anunciar. Però en Martí segueix com a aturat amb el xerrar, encara que això és rar en ell.

Males llengües ens varen dir que el nostre personatge estava a punt de passar-se al Brasil! ¡Redell, seria gros això!

I és que el varen pescar amb en Toni, el president del Brasil.

Nosaltres no ho verem. I mentres uns diuen que sí, altres diuen que impossible. ¿En que quedamos por fin, me quieres o no me quieres? "Taxim, taxim, taxim..."

Una altra notícia és que entre en Toni Martí i en Josep Perez d'es Veracruz, volen tornar a formar l'Atletic Arenal. Un equip de grat record i que jugava els partits en el "Camp Tres Palas".

Ja sabeu que en Pérez i en Llitrà tenen una barca a mitjes.

A Llucmajor a debutat un equip de petanca, ja que estam amb això de les bolles grosses. Es diu el C.P. Galdent, i té

el local social al teix puix de Galdent, en el restaurant que allà s'ha inaugurat.

I se celebrà ja una esplendorosa diada petanquista "I Torneig Galdent".

La directiva del "Galdent" està formada por Jesús Plata com a president; Miguel Femenies vicepresident; Joan Cifre, tresorer, Guillem Porcel, Joana Maria Avila Joan Pou, i Miquel Pou com a vocals. Sort i victòries lis desitjam.

El començament del curs escolar a S'Arenal ha estat aquest any un poc conflictiu. L'acabament del curs passat ja ho va esser, segons se'n va informar.

Això passa, segons diuen que han dit que deien, des de que a S'Arenal va venir un professor d'escola que nom Salvador. La gent comenta que aquest home no és que feia falta a S'Arenal, al Col·legi del Caner de Sant Bartomeu.

Nosaltres tractarem d'averiguar el que hi ha sobre aquest assumpte. Es diuen coses que no creim. De moment ja tenim que el director del curs passat ha hagut de deixar d'esser director d'una part del Col·legi. I ens Salvador ha assumit tal responsabilitat.

I això durà, segueix dient la gent, que es farà també una segona Associació de Pares d'Alumnes. ¿Serà possible? ¿Es això necessari? També diu el públic que pareix que ho sap, que en Salvador vol montar una espècie de papereria dins l'escola i ha demanat ja mil pessetas a cada família per tirar endavant amb el negoci.

Ens n'haurem d'enterar abans de parlar més.

Potser el Ministeri d'Educació i Ciència ha donat les degudes instruccions.

Un grup de veïnats de Bellavista, part de Llucmajor, i al mateix temps organitzadors de les passades primeres festes populars a l'urbanització, ens visitaren i ens demanaren que publicàssim que ells no són la persona o persones que anaren a un diari de Ciutat i feren publicar un reportatge agressiu sobre el caminar de la zona. Es va despotricar contra l'Ajuntament i altres entitats, amb poca ètica.

Els veïnats de Bellavista que ens visitaren, en

representació de tota la comissió organitzadora de les festes, no volem polèmiques mal enteses. Volem col·laborar amb tot hom i que també col·laborin amb ells.

Sabem que també, un grup d'ells, estigué en el despallx del batle Zanoquera, segons ens manifestà la mateixa autoritat civil municipal, per dir que ells no foren els autors del desaguissat tan inoportú.

Encara que Bellavista, el de Llucmajor i el de Ciutat, necessitem mà de metge pensant noblement amb millorar serveis.

Precisament la comissió de festes de Bellavista de devora Cala Blava ens va demanar que donem en el seu nom, les més expressives gràcies als col·laboradors que són en primer lloc l'Ajuntament de Llucmajor destacament d'Enderrocat: delegat de l'alcaldia: Mare Nostrum S.A. Agència Urbana de S'Arenal: La Caixa; Bar Bellavista; Dormilón (sr. García); Ganca March; Estampados Palma; Miret; Licors Morey; hotel Panoràmica; joieria Or-Fi; Llorenç Ginard Construccions; Comercial Lomas; Joieria Jorge Juan; Esparts Marathon; Sa Nostra; Cervezas Damm; Coca-Cola; Suministros Povi-Ivop; Transportes Mojer; "S'Arenal de Mallorca" entre altres.

Gràcies, per la part que ens toca.

També els citats bellveurès, ens varen deixar un estat de comptes de les despeses i entrades de les festes per a publicar-ho. Creim que no és necessari fer-ho. Però si qualcu el vol veure el tenim a la disposició de tots els lectors de "S'Arenal de Mallorca", inclòs l'autor o autors de la visita al diari de Ciutat que publicà l'escrit delator de manca de serveis o millors serveis a

l'urbanització.

¿No deu esser qualcu que no el convidareu a festes?

No el convideu veltros a matances, en matar es porc. Fora menjar botifarrons ni sobrassada ¡collons!

L'Espanya de Llucmajor ha triomfat dins Ses Salines 1-2. Resultat inesperat després de perdre amb el Cardassar, Cultural i altres. I l'essió del jove porter Pascual, ex-jugador del S'Arenal. Esperan que Pascual es recuperi aviat.

I empat del S'Arenal dins el "Camp Roses", amb el C'an Picafort. Un negatiu que s'ha de recuperar el més prest possible. L'equip de Josep Rubio ha de anar per amunt...

El Club Nàutic S'Estanyol prepara una sortida de socis i simpatizants per anar de S'Estanyol a Lluc.

¿A peu?

No en cotxe però serà molt nutritiva i interessant. Aquest president, en Toni Ginard és una espaseta per organitzar coses per la gent estanyolera. ¡Endavant Toni i demés directius!

Notícia llucmajorera. Diuen que l'asfaltat del camí de "Ses Punes de Galdent", des de Ca'n Cura al camí d'Algaida per Son Miquel Joan, es farà a inicis del proper any. Notícia positiva. ¿Serà veritat?

I fins d'aquí a quinze dies estimats amics lectors.

SBERT

Mare Nostrum

AGENCIA URBANA-S'ARENAL
D'ASSEGURANCES MARE NOSTRUM
COMUNICA ALS SEUS CLIENTS I AMICS
EL SEU NOU DOMICILI:
PLAÇA MAJOR, NUM. 1 (PLAÇA DEL
MERCAT) A L'ALTURA DEL BALNARI
NUM. 9. TELEFON: 265374
TOTA CLASSE D'ASSEGURANCES
TRAMITACIO I PAGAMENT DE
SINIESTRES

La lluita de les Llibertats nacionals (II)

Aurora Picornell

El fet que aquest fenomen s'haja produït, malgrat la integració del conjunt dels pobles sota un estat únic centralista i unitarista, posa en relleu el fracàs de la política d'assimilació forçada que aquest ha seguit en els últims segles. És el fracàs d'una política que ha pretès de reduir dràsticament la diversitat històrica de pobles i configurar una única comunitat nacional espanyola homogènia i uniforme.

EL FRACAS DE LA POLÍTICA CENTRALISTA

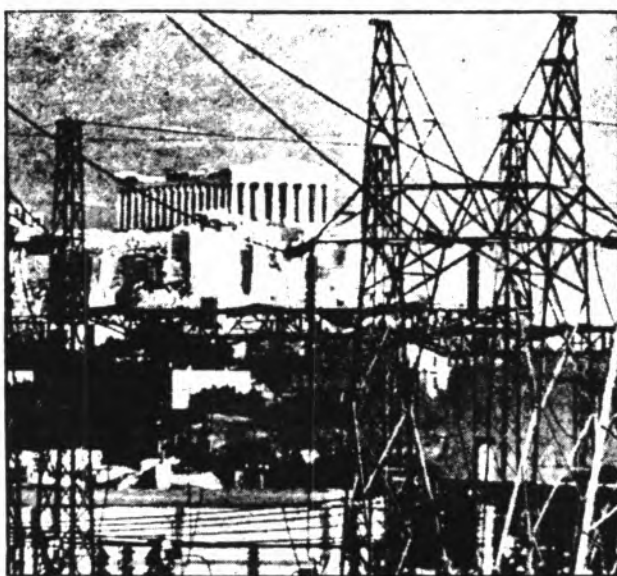
Aquest projecte centralista i violentament assimilista reflectia l'interès de les oligarquies dominants de l'estat en unificar a la seva manera, de forma antidemocràtica i antipopular, una societat que era massa desarticulada i invertida per a les exigències dels moderns estats capitalistes (necessitat d'un marca estatal escaient per al desenvolupament de l'explotació capitalista). El fet que tingués el suport també de corrents progressistes deutors de la sacralització de l'estat nació feta en el segle passat per tendències del mateix sig-

ne, que entenien afavorir així la modernització social, no és obstacle perquè aquest projecte anés identificant-se cada vegada més amb la política dels sectors més reaccionaris de la societat espanyola, fins a esdevenir un dels senyals d'identitat fonamentals de la seva ideologia.

L'agressió que aquesta política centralista i assimilista ha suposat per als pobles, a més de fracassar en el seu propòsit, ha contribuït a generar uns moviments de resistència, que en el temps han desembocat en l'afirmació inequívoca del caràcter plurinacional de la societat espanyola, en el qüestionament del centralisme i del mateix "estat-nacional-espanyol". Ha la II República hagué de reconèixer aquesta realitat, per més que ho feu tèbiament i contradictòria, en procedir a una reorganització autònoma que va ser trencada per la victòria burgesa del 39.

AUTODETERMINACIO, DEFENSA DE LA LLENGUA, RECUPERACIO DE LA PROPIA HISTORIA

La lluita contra l'opressió nacional fou un dels components bàsics de l'oposició popular a la dic-

tadura feixista de la burgesia i tingué una importància decisiva en el desgast del franquisme. Malgrat l'escàs reconeixement que la II República féu a les nacions de l'estat, el franquisme suprimí tots els drets que havien estat guanyats i establí, mitjançant mètodes terroristes, el centralisme més despòtic. Fou prohibit l'ús públic de les llengües nacionals i es dirigiren els esforços del règim devers l'aconsegüiment de la desaparició de la personalitat nacional dels distints pobles.

La brutalitat de la repressió no aconseguí d'extingir la seva consciència ni esborrar la seva identitat. En condicions extremadament difícils restà viva la flama de la resistència de l'assimilació. La lluita per la recuperació dels drets nacionals es desplega en tots els fronts: reclamació del dret d'autodeterminació i a l'autogovern, defensa de la llengua, recuperació de la pròpia història, activitat cultural... i tingué del primer moment un inequívoc sentit popular i anti-feixista.

Informe sobre la delinqüència juvenil de l'Ajuntament de ciutat

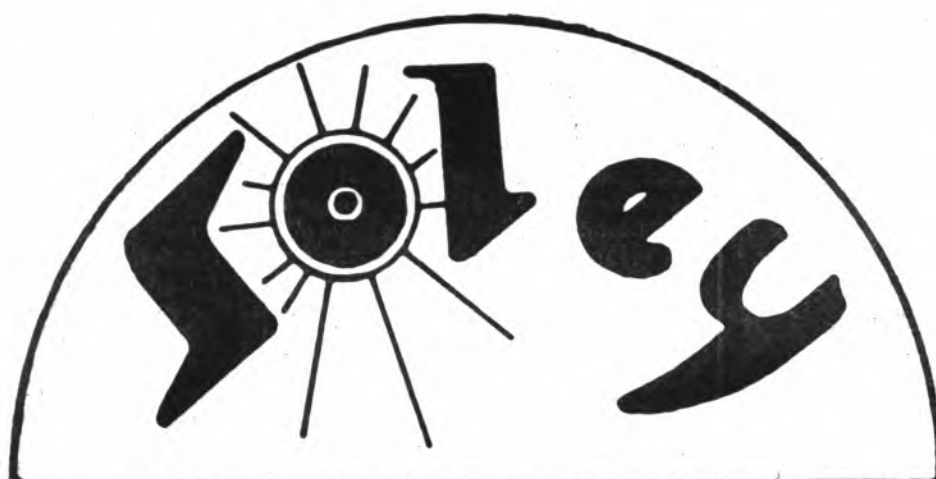
L'Ajuntament de Ciutat ha elaborat un informe sobre la delinqüència a la ciutat del qual es desprenen algunes coses interessants. Una d'elles és l'elevat índex de reincidència, un quaranta set per cent, que es dona entre els delinqüents. Abans de seguir, hauríem d'advertir que l'informe es refereix a la delinqüència juvenil, es a dir, als joves de setze als vint anys. De totes maneres, dels més de mil joves detinguts aquest any passat, més de trescents eren joves de menys de setze anys, els quals són duts a institucions com la Pressó Provincial o el Tribunal Tutelar de Menors.

Una dada important és l'educació d'aquests joves delinqüents. El quaranta tres per cent només tenen ensenyança primària. El nivell d'atur també està vers el quaranta cinc per cent. La gran majoria d'ells són de procedència peninsular.

En quant a la pretesa equivalència droga/delinquència, aquesta, una de les raons principals per la qual els joves roben.

Una altra de les causes que apunta l'informe és el fracàs escolar, així com també l'entorn urbà i familiar.

Aquest estudi servirà de base per a futures accions municipals per tal de contrarestar el problema de la delinqüència juvenil a Ciutat.

CAFETERIA—PIZZERIA GELATERIA—RESTAURANT

GRAN I GENERAL CONSELL, 8

TEL. 267025

S'ARENAL DE MALLORCA

RENAULT

Josep Vallespir i Gost
Tallers Vallespir
Servici Oficial RENAULT

Venda i reparació de
tots els tipus de vehicles
de la marca RENAULT

Carrer Sant Joan de la Creu, 65
Telèfon 413867
SON FERRIOL

Conselleria de Turisme de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Moviment de passatgers
arribats a l'Aeroport de
Son Sant Joan durant el
mes de juliol de 1984 i
percentatge de variació da-
munt juliol de 1983.

Espanyols 2.022
Alemanys. 148.447./*6'87
Austriacs 5.664
Belgues 16.569
Danesos 13.675
Filandesos 5.738
Francesos. 29.540/ 5'82
Holandesos 20.803
Anglesos. 214.597/
..... *22'64.
Irlandesos 9.322

Italians: 7.282/ *59
Luxemburguesos 2.358
Noruegs 12.803
Suecs... 18.822/ *35.05
Suïssos 19.182
Portuguesos 4.013
Turcs 162
Altres europeus 1.397
Apàtrides 294
Egipcians 194
Argelins 1.873
Marroquins 30
Sudafricans 79
Tunez 49
Altres àfrica 48
Australians 134
Novazelandesos 34

Filipins 38
Altres oceania 24
Argentins 95
Brasilers 71
Colombians 28
Xilens 118
Canadencs 506
USA 1.408
Venezolans 20
Altres america 850
Israelíes 819
Iranians 10
Indonesios 3
Japonesos 257
Altres asia 350
Total. 538.206/*13.50

Aragonesos i andalusos conformen el personal del Restaurant 'El Bodegon' un dels millors de S'Arenal de Mallorca.

Club
MARILYN

Calle Canónigo Mateo Rotger, 16
EL ARENAL - MALLORCA

Servici de neumàtics Ser
vera
Montatge adobat i equi-
librat de rodes, servici i
venda pegats ràpids.
Dissabtes obert.
Illes Pitiuses, 4 Tel.
263663.
Coll d'En Rabassa

C/. Tito Livio, 6

Ca'n Pastilla (Mallorca)

JOIERIA I RELLOTGERIA

Pejo,
ARGENTER

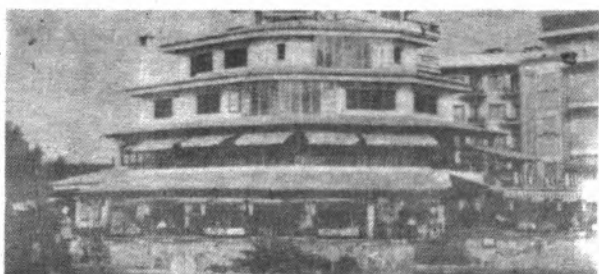
Objectes d'or (18 quilats) i plata.
Carrer Plateria 24. Tel. 211338 Ciutat

Avinguda Bartomeu Riutort 34.
Tel. 262748 Ca n Pastilla

Tapisseria i
cortinatges
MARTINEZ
Cardenal Rosell,
84-A
Tel. 264967
Coll d'En Rabassa

L'ARCADA

**PIZZERIA
RESTAURANTE**

El Millor marc de la Platja de S'Arenal.
Les millors carns i els millors peixos.
Sense oblidar les delicioses pastes i PIZZAS
cuites amb foc de llenya.

Restaurant Elisabeth

Cuina Irlandesa
Ambient familiar
Obert tot l'any
Plaça de la Reina Maria
Cristina cantonada
Marina
S'ARENAL DE
MALLORCA

Bar La Esquina, Las Lomas, S'Arenal.

Gimnàstica Rítmica i de Manteniment
Classes d'anglès (Profesora Nativa)
Altres Activitats (Horaris a convenir)
 Carrer de Pàdua, 2
 Ca'n Pastilla

Equip de futbol-sala de la Cafeteria Arenal. Juguen a Ca'n Prunes i van tercers a la segona volta.

SEAT **FRAU**
AUTOMOVILES

AGENT OFICIAL
MATIES FRAU I SERRA
 COMPRA-VENDA D'AUTOMOVILS USATS

Marca	Preu traspas	Color	Kilómetros	Preu
Seat 131 Perkins	14.000	Blau metalizat	73.000	600.000
Foro	20.000	Blanc	43.000	850.000
Taunus 20				
Renault 5	25.000	Plata metalizado	22.000	750.000
R-9 GTL		Blanc	43.000	925.000
Ford				
Capri 2.000				
Ford Fiesta	50.000	Blanc		475.000
Panda		Vermell		280.000
Seat 127		Blanc		425.000
Fura				
Ford Fiesta		Vermell		380.000
Lancia		Metalizado		750.000
R-18 GTS	14.000	Plata metalizado		625.000
Seat 127	14.000	Blanc		280.000
Citroen 2 CV	14.000	Vermell-Acer		275.000
Seat 1200	14.000	Verd		215.000
Sport				
R-5	12.000	Blanc		255.000
Ford-Fiesta	14.000			425.000
R-5 TL	14.000			400.000
F. Fiesta	14.000			330.000

CENTRO
ASISTENCIA
MEDICA

Miramar, 30
 Tel. 49 00 67

Miramar, 9
 Tel. 49 02 22

EL ARENAL (Mallorca)

- Obert les 24 hores del dia.
- Medicina General.
- A.T.S.
- Pediatria (Servici diari de 17 a 18 hores)
- Anàlisis complets (Servici diari de 8,30 a 9,30 hores)
- Laser Teràpia (hores convenides)
- Acupuntura (hores convenides)

Bar-Bodega Los Clementes.
 Pinxox de la moreria - hamburgueses - patates frites - pollastres per endur-sen
 Gran assortiment d'entrepans
 Parlem totes les llengües
 Avinguda de Son Rigo, 23. Tel. 265955
LES MERAVELLES DE S'ARENAL